

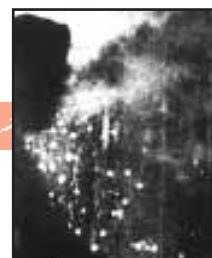
**@fundum: voor en door
de student**

p. 4

Sociale huisvesting

p. 8

**Kultuur: Bal van de
pompiers**

p. 12

ERKENNING KLINISCHE PSYCHOLOGEN EN PSYCHOTERAPEUTEN

Een klinisch psycholoog kan enkel in zijn hof werken

Al jaren ijveren klinische psychologen en psychotapeuten voor een wettelijke erkenning en regeling van hun beroepsvelden. Hoewel de klinische psychologen in de praktijk een plaats in de hulpverlening verworven hebben, ontbreekt het hen aan een wettelijk kader voor de uitoefening van hun functie. Ook de titel van psychotapeut is nog niet beschermd. Dit wil men nu veranderen. Onlangs werd er vanuit het kabinet van Volksgezondheid een ontwerp tekst voor een wetsvoorstel hierover klaargemaakt.

In 1967 werd de wet op de gezondheidszorg uitgevaardigd. Deze wet regelt de uitoefening van de geneeskunde en bepaalt daarmee ook wat allemaal moet verstaan worden onder de onwettige uitoefening ervan. De inhoud van de wettekst is zo geformuleerd dat de artsen het monopolie hebben over de gezondheidszorg in het algemeen (en de psychiaters over de geestelijke gezondheidszorg in het bijzonder). Dit betekent dat psychologen en alle andere psychotapeuten hun beroep eigenlijk onwettig uitoefenen. Toch hebben zij in de gezondheidszorg hun plaats verworven en werden ze door de overheid gedoogd. Hun nut is immers voor iedereen duidelijk. Samengevat kan je dus zeggen dat zij volgens de letter van de wet in de illegaliteit werken, maar dat dit tot nu toe toegelaten werd zonder dat men iets aan de wettelijke regeling veranderde.

KWAKZALVER

Als gevolg van deze situatie kon men geen kwaliteit zorg garanderen aan de cliënt. Hoewel de titel van psycholoog wettelijk beschermd wordt sinds 1993, veranderde dit weinig aan de huidige situatie. De inconsistentie tussen realiteit en wet bleef behouden. De titel van psychotapeut is zelfs niet eens wettelijk beschermd, wat betekent dat eender welke kwakzalver het bordje 'psychotapeut' aan zijn deur kan hangen. Het doel van het kabinet van Volksgezondheid is om op lange termijn deze beroepsgroepen een plaats te geven. Er zijn twee wetsvoorstellen in aanmaak.

Het eerste voorstel wil het beroep van klinisch psycholoog binnen het wettelijke kader plaatsen. Konkreet zou de wet op de geneeskunde feitelijk omgeturnd worden tot de wet op beroepen in de gezondheid-

zorg waarin de klinisch psycholoog en de ortopedagoog naast de arts (en dus ook de psychiater) vermeld staan. Dit betekent dat de klinische psychologen wettelijk en autonoom hun beroep kunnen uitoefenen, zij het voor bepaalde gevallen in samenwerking met arts of psychiater. Deze wetgeving maakt op lange termijn ook de weg vrij voor een mogelijke terugbetaling van prestaties van klinisch psychologen door het beroep in de ziekteverzekering in te schrijven. Dit vereist een duidelijke profilering van de klinisch psycholoog: hij of zij wordt erkend na een vijfjarige studie te hebben voltooid. De sektor zelf is al lang vragende partij van een wettelijke regeling.

Mogelijk gevolg van dit voorstel is dat niet iedereen die afstudeert als licentiaat in de psychologische wetenschappen als klinisch psycholoog erkend wordt. Hiermee wordt afbreuk gedaan aan de polyvalentie van het diploma. Nu zijn er verschillende afstudeerrichtingen binnen de opleiding psychologie, maar iedereen krijgt op het einde van de rit het algemeen diploma van psycholoog. Iemand die bijvoorbeeld arbeidspsychologie heeft gestudeerd, kan later in principe ook aan de slag als klinisch psycholoog. Het wetsvoorstel dat nu op tafel ligt, heeft als mogelijk gevolg dat dit niet langer mogelijk is. Wie afstudeert als klinisch psycholoog en als zodanig erkend wordt, kan nog steeds in alle deelgebieden van het beroepsveld aan de slag. Omgekeerd zou dit niet het geval zijn. Dit kan ertoe leiden dat studenten massaal de afstudeerrichting klinische psychologie kiezen. Tenminste, als er niets aan de opleiding verandert. De fakulteiten en de studenten wacht dus de belangrijke taak om

Beste lezer, misschien vindt u het bovenstaande tafereel van de Sora-actie (p. 3) wansmakelijk. Dan bent u duidelijk nog niet op de hoogte van de Veto-afficheactie van deze week. Gevoelige zielen raden wij ten stelligste af deze week door Leuven te lopen zonder blinddoek. Onze katern over deze actie is voor deze lezers dan ook verboden lektuur. Maar als u wil weten of u een prof herkent op de Veto-affiche en waarom wij met deze actie uw aandacht willen trekken, lees dan de pagina's 7 tot en met 10. Smakelijk.

(foto Johan Coart)

de opleiding zo te reorganiseren dat het klinische aspect ook voldoende aan bod komt in de andere afstudeerrichtingen. Immers, een te grote instroom in de richting klinische psychologie zet de poort open tot een vorm van kontingentering.

KWALITEIT

Het tweede wetsvoorstel over de bescherming van de titel 'psychotapeut' stelt dat een psychotapeut een aanvullende therapie-opleiding moet gevolgd hebben na de normale universitaire studie. Het zijn psychologen, pedagogen, psychiaters en licentiaten familiale en seksuologische wetenschappen die kunnen toegelaten worden tot de therapeutische opleiding mits zij voldoende klinische achtergrond hebben opgedaan tijdens hun studies en minstens zes maanden stage hebben gevolgd in de klinische sector. Andere hulpverleners met een A1-diploma — zoals psychiatrisch verpleeg-

kundigen en sociaal assistenten en maatschappelijk werkers — zouden de titel *counselor* mogen dragen. Hiermee moet het onderscheid tussen deze hulpverleners duidelijk gemaakt worden voor de cliënt. De doelstelling van dit wetsvoorstel is een kwalitatief hoogstaande therapeutische begeleiding garanderen en tegelijk ook de diverse actoren op het psychotapeutisch terrein een eigen plaats toekennen die duidelijk is voor het publiek (de 'gebruikers').

Beide wetsvoorstellen moeten echter nog door de Kamer en de Senaat en er moet een bindend advies komen van de Hoge Raad van de Geneeskunde en de minister van Justitie. Allerlei obstakels kunnen dus nog opduiken. Zeker de fractie geneeskunde zal nog een hartig woordje willen meespreken. Dat beide wetsvoorstellen in de huidige vorm goedgekeurd worden, staat dus niet vast. Tegelijk is het niet ondenkbaar dat de voorstellen zodanig worden afgezwakt dat uiteindelijk alles bij het oude blijft.

**Kris Van den Broeck
Steven Van den Eede**

Volgende week leest u in Veto een uitgebreide analyse van de problematiek rond het statuut van klinisch psychologen en psychotapeuten.

GROEP π

LERAARS MET VISIE

PEDAGOGISCHE HOGESCHOOL LEUVEN

Heusevest 100 • 3000 Leuven • Telefoon 03-25 11 20 • Fax 03-25 10 40 • e-mail groep@groep.nl

REDAKTIONeel

Het einde van de studentenbeweging?

"Een studentenbeweging zou men dan ook kunnen omschrijven als een georganiseerde beweging van studenten die, onder hun eigen leiding, de maatschappij willen veranderen," aldus professor Louis Vos in 1985. Vanuit deze definitie vertrok hij om aan te tonen dat Leuven eigenlijk geen echte studentenbeweging meer kent. Zware woorden, zeker als je weet dat aan de Leuvense universiteit de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) werkzaam is, de huidige emanatie van de studentenbeweging. Het nobele doel dat in de statuten van Loko ingeschreven staat, is nog steeds de democratisering van het onderwijs en de maatschappij in het algemeen.

Om die doelstelling te bewerkstelligen en dus de maatschappij te veranderen, heeft Loko steeds het democratisch principe hoog in het vaandel gedragen. Bijgevolg is de structuur van Loko gebaseerd op representatieve democratie. De democratisch verkozen vertegenwoordigers beslissen op open vergaderingen waar iedereen ten allen tijde zijn ongezouten mening kan spuien.

Een veel gehoorde kritiek op de studentenbeweging en de studenten in het algemeen is dat wij geen engagement meer kunnen opbrengen. Liever zouden we met ons lief cocoonen bij een glas rode wijn en een filmpje op tv. Dit verwijt is ons inziens onterecht. Als tegenargument volstaat een verwijzing naar acties zoals de betoging en de bezetting naar aanleiding van de manier waarop semesterexamens ingevoerd worden, met als rode draad steeds de studentenspeech. En die boodschap was duidelijk: wij nemen geen genoegen met de huidige gang van zaken.

Het engagement is dus zeker niet verdwenen. Veeleer is het veranderd of beter gezegd, verengd. En daar wringt het schoentje, toch als studenten ernaar streven om een studentenbeweging in stand te houden in de klassieke zin van het woord. Waar studenten vroeger talrijk op straat kwamen tegen kernwapens, krijg je nu alleen nog maar een massale betoging als het gaat over hun examens. De maatschappij veranderen, dat doen we nog. Op voorwaarde dat de definitie van maatschappij alleen nog maar de lading 'eigen leefwereld' dekt. We gaan voor ons brood en onze spelen. Met die enge opvatting van de maatschappij

hangt samen dat de draagwijdte van de democratisering van de maatschappij een andere invulling krijgt. Loko, dat traditioneel staat voor democratisering van het onderwijs en de maatschappij in het algemeen, verwordt zo tot een instrument voor onze directe noden en behoeftes.

Frappant voorbeeld: een paar zwarte zondagen na dato probeert Sociale Raad, de geleiding van Loko die zich met maatschappelijke en sociale aangelegenheden inlaat, een standpunt over het Vlaams Blok en de extreem-rechts tendens te formuleren. Konkrete aanleiding was professor Lamine die lijstduwer was op een Vlaams Blok-lijst in Rotselaar. Onmiddellijk komt het aloude zeer naar boven: een aantal kringen kennen een statutair verbod om partijpolitieke standpunten in te nemen. Deze kringpolitiek resulteert in een netjes geformuleerd standpunt over het feit dat er geen standpunt komt. In eenzelfde beweging worden er wel acties op het getouw gezet om de lage prijzen in Alma te verzekeren. Alma en semesterexamens, ons brood en onze spelen. Hierbij is niet gezegd dat wij ons achter dergelijke initiatieven niet kunnen scharen. Maar toch, bij de combinatie van deze wapenfeiten fluit het woord 'kafkaiaans' bij menigen door hun gedachten.

Is een studentenbeweging die op zeer democratische wijze er niet langer toe komt om inhoudelijk de democratie in de maatschappij te evalueren, dan nog wel een echte studentenbeweging? De studentenbeweging volgt nu een dubbel spoor: formeel wordt een verregaande vorm van democratie gehanteerd, inhoudelijk echter een eerder geïrodeerd concept. Op zijn minst kan men zich dan de vraag stellen of we niet ontsporen. Een standpunt over extreem-rechts, los van partijpolitiek gebakkelei, zou namelijk geen aanfluiting zijn van om het even welk statuut. Het zou wel aangeven dat de student als individu en als deel van een studentenbeweging er nog altijd voor ijvert om maatschappelijk relevant te zijn. En dat we in staat zijn een mening te uiten over de meest bedreigende maatschappelijk tendens. Wij zouden moeten proberen op eigen houtje de maatschappij ten goede te veranderen, in plaats van de boetade "we agree to disagree" te poneren. Met uw permissie, daar gaan wij nu niet mee akkoord.

Standpunt van Sociale Raad omtrent Lamine en het Vlaams Blok in het algemeen

Sociale Raad, de geleiding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie die zich bezig houdt met sociale en maatschappelijke thema's, heeft op haar algemene vergadering beslist geen standpunt in te nemen in de zaak van professor Luc Lamine die zich tijdens de voorbije gemeenteraadsverkiezingen kandidaat heeft gesteld op de lijst van het Vlaams Blok in de gemeente Rotselaar. In de lijn hiervan zullen wij in de toekomst ons ook niet meer uitspreken over het Vlaams Blok als partij en over thema's die te veel in het vaarwater van de partijpolitiek komen.

Sociale Raad besliste geen standpunt in te nemen op basis van de raadpleging van de faculteitskringen die vertegenwoordigd worden op de algemene vergadering van Sociale Raad.

De verschillende kringen hebben het geval-Lamine op hun kringvergadering besproken. Er werd aan de kringen gevraagd of het feit dat Lamine zich op een Vlaams Blok-lijst verkiesbaar stelde, kon getolereerd worden gezien zijn engagement als docent aan de faculteit Rechten van de KU Leuven.

Een aantal kringen hebben in hun huishoudelijk reglement staan dat ze geen partijpolitieke standpunten mogen innemen. De redenering hierachter is dat men zich niet in een politiek wespennest wil begeven. Eenmaal men daarmee begint, moet men om korrekt te zijn over zowat alle partijpolitieke uitspraken een standpunt innemen. Kringen willen wel een standpunt innemen omtrent maatschappelijke tendensen, maar willen niet aan partijpolitiek doen. Andere kringen volgen deze redenering, hoewel dit niet in hun statuten staat.

Wij zijn ons er terdege van bewust dat dit voor Sociale Raad een koerswijziging inhoudt, net als wij ons er van bewust zijn dat andere representatieve studentenbewegingen als de Gentse Studentenraad, het Brussels Studentengenootschap en de Vlaamse Vereniging van Studenten wel standpunten innemen rond dergelijke problemen, maar als wij een representatieve organisatie willen blijven is het logisch dat wij de mening van de Leuvense studenten die tot ons komt via de kringvertegenwoordigers blijven volgen.

Namens de Leuvense studenten, Loko-Sociale Raad

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
Tel 016/22 44 38
Fax 016/22 01 03

Jaargang 27
Nummer 16
22 januari 2001

Ver. uitg.: Loes Geuens
Hoofdredactie: Marie-Anne Dedeurwaerdere
Redaktiesekretaris: Loes Geuens

Redactie: Kristof 'Dr. Alban' D'Exelle, Caroline Leysen, Jeroen 'Jimmy B' Op de Beeck, Steven Van den Eede, Heidi Van Hout, Matthieu 'Vader Abraham' Van Steenkiste

Doka: Sam 'Paul Anka' Algoet, Ellen 'Enya' Claes, Johan 'Johnny Turbo' Coart

Medewerkers: Filip 'Engelbert Humperdinck' Hermans, Thierry 'Tony Corsari' Laenen, Thomas 'John Terra' Leys, Kathleen 'Kim Wilde' Raskin, Els 'Sanne' Silvrants, Tine 'Tina Turner' Swaenepoel, Stijn 'Sting' Tormans, Kris 'Bart Kaell' Van den Broeck, Tijl 'Boy George' Vereenooghe

Lay-out en vormgeving: Nikolas Cloet, Marie-Anne Dedeurwaerdere, Loes 'La Esterella' Geuens, Gudrun 'Cindy Lauper' Labiau, Caroline 'Leila K.' Leysen, Steven Van Dessel, Natalie Van Leuven, Heidi 'Whitney Houston' Van Hout, Steven 'Stevie Wonder' Van de Eede,

Dtp: Tom 'Tom Jones' Delreux, Loes Geuens, Steven 'David Bowie' Van Dessel, Heidi Van Hout

Spelling: Nikolas 'Juul Kabas' Cloet, Marie-Anne 'Nana Mouskouri' Dedeurwaerdere

Eindredactie: Nikolas Cloet, Marie-Anne Dedeurwaerdere
Assistentie eindredactie: Nathalie 'Nena' Van Leuven

Internet-Veto:
http://www.veto.student.kuleuven.ac.be

e-mail: veto@veto.student.kuleuven.ac.be

Zetwerk en publiciteit

Allaset Leuven (016/22.04.66)

Drukkerij: Kempenland (Herentals)

Oplage: 9000 eksemplaren

ISSN-nummer: 0773-5162

Abonnementen

Studenten: 250fr/6,20 €; niet-studenten:

350fr/8,68 €; buitenland: 700fr/17,35 €;

steun vanaf 1000fr/24,79 €; over te

schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Redactievergadering

iedere vrijdagmiddag om 16.00 u

H	O	R	I	Z	O	N	T	A	A	L
A	M	E	N	R	L	A	M	A		
G	A	L	E	G	O	S	O	M		
I	N	P	O	E	M	A	R	E		
O	B	Y	S	L	A	A	P	N		
G	E	E	L	P	N	I	P	T		
R	O	S	N	U	K	T	R	A		
A	N	D	O	N	A	R	O	B		
A	P	O	R	T	A	A	L	E		
F	R	A	N	S	S	T	A	A	L	

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											

Horizontaal — 1 Hotelbediende 2 Germaanse oppergod — Vrucht 3 Vrucht — Kunstwerk — Lage streek tussen heuvels 4 Slede — Bodem — Familielid 5 Zeeman 6 Geologische periode — Lichaamsdeel 7 Europeaan — Europeaan 8 Onherbergzaam — Insekt — Afkerig van werk 9 Voegwoord — Kunstmens van klei — Muzieknoot 10 Kenmerkend voor een bepaald gebied.

Vertikaal — 1 Metaal — Oud vrouwtje 2 Dunne kronkelende streep — Bijzonder aantrekkelijk 3 Onjuist — Insekt 4 Voegwoord — Voldoende toebereid — Germanium 5 Delfstof — Gesloten 6 Stuwende kracht — Vertaler 7 Slijmerig vocht — Zoogdier 8 Voorzetsel — Polderdorpje — Muzieknoot 9 Kledingstuk — Bezigheid tot vermaak 10 Jongensnaam — Muziekstuk 11 Periode van 24 uren — Geladen deeltje.

Door Filip De Keukeleere

Bommelding in Alma

Men zou er bijvoorbeeld kunnen aan denken om studenten met een beurs een korting te geven van tien procent." Deze uitspraak van rektor Oosterlinck over Alma, afgelopen week, sloeg in als een bom. Ze zet de deur open voor een scenario waarin de Leuvense studentenrestaurants een selectieve voorziening worden.

In de sociale voorzieningen voor studenten maakt men een onderscheid tussen selectieve en kollektieve voorzieningen. De benamingen spreken voor zich: van selectieve voorzieningen kunnen enkel bepaalde — beursgerechtigde — studenten profiteren terwijl de kollektieve voorzieningen voor iedereen openstaan. Zo zijn studiebeurzen, steun door de Sociale Dienst en huisvesting in de residenties van de KU Leuven selectief, terwijl de Huisvestingsdienst, Jobdienst, Medische Dienst, Dienst Studiebegeleiding, het Psychoterapeutisch Centrum en ook Alma openstaan voor alle studenten.

FISKAAL

Hoewel de kollektieve voorzieningen op het eerste gezicht een groter aandeel van het totaalpakket innemen, is dit op budgettair vlak zeker niet het geval. Tachtig procent van de overheidssubsidies gaat immers naar studiebeurzen, die selectief worden toegekend. Tel daar de overige selectieve voorzieningen bij op, en om en bij de negentig procent van het totale budget gaat naar selectieve voorzieningen. De redenering die hier achter schuilgaat is eenvoudig: er is nu eenmaal niet voldoende geld om elke student bijvoorbeeld van een studieloon te voorzien, dus besteedt de overheid haar geld liefst aan diegenen die het het hardst nodig hebben.

In theorie een mooie stellingname, in praktijk iets minder rooskleurig. Het zijn voornamelijk de studiebeursgerechtigden die van deze voorzieningen profiteren en studiebeurzen worden nog steeds toegekend op basis van de fiscale positie van de ouders. Hierdoor ontstaat er steeds een aanzienlijke groep studenten die net door de mazen van het net glipt. Juist voor deze studenten kunnen kollektieve voorzieningen een redder in nood zijn.

Er is echter meer. "Wanneer het over sociale voorzieningen gaat, is men gewoonlijk een dubbele doelstelling indachtig," aldus professor De Vuyst, directeur Studentenvoorzieningen aan de KU Leuven in een nota. "Allereerst dienen sociale voorzieningen een bijdrage te leveren tot de democratisering van het hoger onderwijs. Dit wil zeggen dat men aan alle jongeren die over de nodige intellectuele middelen beschikken volledige kansen moet geven tot vorming en intellectuele ontplooiing, ongeacht hun afkomst, financiële mogelijkheden of sociokultureel milieu. Daarnaast spelen sociale voorzieningen een belangrijke rol in het informeren, opvangen en begeleiden van studenten die problemen hebben, voortspuitend uit of nauw samenhangend met hun verblijf aan de universiteit. De konsekwentie van de tweede doelstelling is dat de diensten van Studentenvoorzieningen niet alleen bestaan in functie van studenten uit welbepaalde milieu's, maar toegankelijk zijn voor alle studenten."

Wat is nu de positie van een voorziening als Alma in deze discussie? Voorlopig zijn de studentenrestaurants nog een kollektieve voorziening: iedere student betaalt dezelfde prijs, ongeacht of hij of zij studiebeursgerechtigd is of niet. In de nasleep van de akties van Loko-Sociale Raad deden echter zowel rektor Oosterlinck als koördinator Studentenbeleid Van Gerven uitspraken die duidelijk in de richting van een selectiever beleid gingen. Tijdens een interview op Radio 2 stelde Oosterlinck: "Men

zou er bijvoorbeeld kunnen aan denken om studenten met een beurs een korting te geven van tien procent. Dit kan op elektronische wijze zonder dat dit opvalt. De anderen zouden dan wel iets meer moeten gaan betalen."

Van Gerven ontkent dat er binnen het Gemeenschappelijk Buro (Gebu), het orgaan dat instaat voor het dagelijks bestuur van de KU Leuven, sprake geweest is van het selectief maken van de studentenrestaurants: "Ik denk dat de rektor met zijn uitspraak een lans heeft willen breken voor een verdere discussie. Ter gelegenheid van de besprekingen van de begroting van Studentenvoorzieningen is er op het Gebu iets gezegd over het minder universeel maken van een voorziening als Alma. Het woord selectief is niet gevallen. Het is iets dat in de hoofden van een aantal mensen leeft en dan spreek ik niet enkel over het Gebu. Als je bijvoorbeeld naar de reacties van de dekanen zou vragen op de Akademische Raad, denk ik dat er heel wat mensen voor te vinden zouden zijn. Ik vrees een beetje dat men dit als een eenvoudige oplossing ziet zonder naar het totaalbeeld te kijken. Persoonlijk ben ik er geen voorstander van om een selectief systeem in te voeren als reactie op de ontevredenheid over de prijsverhoging. In de toekomst is zulk een systeem misschien wel een oplossing, dat weet ik niet."

IJK

Ook rektor Oosterlinck bevestigt dat zijn uitspraak slechts een suggestie was om de discussie te openen: "Het is niet de eerste keer dat ik deze suggestie doe, maar ik stel

vast dat de Sociale Raad hier niet voor te vinden is. Toch stel ik vast dat in de meeste westerse systemen sociale voorzieningen selectief zijn. Het is niet zo dat we er echt aan denken om Alma selectief te maken, we willen gewoon de discussie in de geijkte organen op gang brengen."

Hoewel er dus officieel binnen de KU Leuven nog geen sprake is van concrete plannen, is er toch reden tot bezorgdheid. Temeer omdat de huidige minister van Onderwijs Vanderpoorten duidelijk de kaart van de selectiviteit trekt in de betoelaging van sociale voorzieningen voor studenten. In oktober stelde zij nog duidelijk dat het beter is zich te concentreren op individuele voorzieningen voor studenten die financieel zwakker staan dan op voorzieningen die ook toegankelijk zijn voor studenten die deze financieel gezien niet strikt nodig hebben.

Zowel Loko-Sociale Raad als De Vuyst waarschuwen voor de nadelen van individuele voorzieningen. In de eerste plaats zijn de factoren die verband houden met kansarmoede zo complex dat het vrijwel onmogelijk is om regels voor toewijzing op te stellen die met al deze factoren rekening houden. In het geval van Alma zullen studenten die net door de mazen van het studiebeurzenet glippen ook in Alma kommersiële prijzen moeten betalen. Verder leidt de selectiviteit van de studentenrestaurants onvermijdelijk tot stigmatisering van studenten die een lagere prijs betalen. Zo moeten studenten in de studentenrestaurants van de Vrije Universiteit Brussel — waar een selectief systeem in zwang is — een kleurkaart laten zien aan de kassa

vooraleer ze betalen. Een niet te onderschatten functie van de studentenrestaurants is ook het sociale contact dat studenten er kunnen leggen. Voorwaarde is dan wel dat er grote groepen studenten aanwezig zijn, iets wat onwaarschijnlijk lijkt wanneer het overgrote deel van de studenten een kommersiële prijs moet betalen.

ADEMRUIMTE

Het selectief maken van de Leuvense studentenrestaurants leek tot voor kort nog veraf. Toon Martens, directeur van Leuca, gaat echter alvast aan de alarmbel hangen: "De idee van selectiviteit leeft op het niveau van de minister, de top van de universiteit, maar ook binnen de eigen diensten is het niet zo dat de keuze voor kollektieve voorzieningen door iedereen geaccepteerd wordt. Ik moet vaststellen dat wij relatief alleen staan en op alle mogelijke manieren in de tang genomen worden. Er is studentenprotest tegen de prijsverhoging, het personeel eist meer loon en de subsidies zullen meer selectief worden. Als men ons niet een klein beetje ademruimte geeft om de verschillende belangen een beetje beter in evenwicht te krijgen, gaat dit op een regelrechte crash uitlopen."

Hoewel Oosterlinck en Van Gerven zich in de afgelopen week in de media hebben uitgelaten over de mogelijkheid om van Alma een selectieve voorziening te maken, bevestigen noch ontkennen ze dat deze idee een optie voor de toekomst is. Alle partijen zouden er echter bij gebaat zijn, moest er snel duidelijkheid in deze komen. De ervaring met semestereksamen leert immers dat losse ideeën aan deze universiteit erg snel harde realiteit kunnen worden.

Loes Geuens

(foto Sam Algoet)

Koude voeten en koeskoes

Maandag 8 januari, Alma 2. De nieuwe Veto bloklettert *Alma in de puree*, Sociale Raad (Sora) serveert — met de hulp van de Volkkeuken — koeskoes aan veertig frank. Ondanks verwoede pogingen van Sora blijkt de Leuvense Almaklant maar matig geïnteresseerd. Af en toe schuifelt een student in de richting van de dampende koeskoespot, waarna de talrijk opgekomen persmensen de arme ziel letterlijk en figuurlijk met een reeks vragen bespringen.

Het VTM-nieuws schuimt de eetzaal af. Plots krijgt een reporter een bevallige studente mét koeskoes in het vizier. Met een *col-gateglimlach* en een gekunstelde *Jan-Theys-stem* vraagt hij het jonge ding waarom ze voor koeskoes koos. De knappe blondine lacht eventjes, en antwoordt dan nonchalant: "Daarom." "Dankjewel, juffrouw!" Tja, dat zien de Vlaamse bomma's graag.

Maandag 15 januari, kwart na zes. De avond is gevallen en de ijzige kou neemt Leuven steeds nadrukkelijker in zijn greep. Gehuld in een trendy blauw T-shirt en minstens drie truien trekt een groep *Sorakkers* richting Faculty Club. Er wordt halt gehouden in de Schapenstraat, waar de opgevorderde Aktiefanfare nog volop aan het repeteren is. Ze produceren een

vreemdsoortig kabaal.

Aan de Waaiberg slaan de aktievoerders en een tiental dappere persmensen de handen in elkaar. Opzet van de aktie zou een inval op het diner na de Akademische Raad omvatten. Na een viertal uur vergaderen is het immers de gewoonte dat de leden van die raad uitgebreid in de Faculty Club tafelen. De vergadering blijft echter duren, en her en der duiken in de rangen der aktievoerders bevroren tenen op. Het verlossend telefoontje — met de mededeling dat de vergadering gedaan is — laat uiteindelijk meer dan twee uur op zich wachten.

Tijd voor aktie dus. De kusploegen smeren gigantische hoeveelheden lippenstift op. Jorn schraapt de keel voor zijn speech, de pers neemt haar kamera's in de aanslag en de Aktiefanfare stemt de instrumenten. Eenmaal binnengevallen in de Bisschoppenzaal kussen belijpste Sorakkers volmondig de aanwezigen — daarmee subtiel verwijzend naar de judaskus die Alma van de Faculty Club kreeg. Chaos wordt heer en meester en de anders zo breedspakerige akademische figuren blijven aan de stoelen genageld. Bevroren en uitgehongerd blazen de aktievoerders uiteindelijk de aftocht. Op zoek naar warmte, op zoek naar eten. Naar de Alma dus.

(es)

Studenten met apenstaartjes

Te studenten uit de eerste licentie communicatiewetenschappen hadden wel wat anders verwacht toen ze zich inschreven voor het seminarie communicatietechnologie. De opdracht was nochtans duidelijk: maak een degelijke portaalsite voor studenten vanuit kommersieel standpunt. Ontdek het wie, wat, waar – www – van Adfundum.

Je moet al op de noordpool leven om niet te beseffen dat de informatika in volle beweging is. De bedrijfswereld is al langer mee, maar ook studenten beginnen volop te mailen, surfen en wapen. Professor Dirk De Grooff richt daarom sinds vorig jaar een speciaal seminarie in waar studenten actief betrokken worden bij de creatie van een interessant multimediasproject. De keuze voor het project werd aan de studenten zelf overgelaten.

Dirk De Grooff: "Het was oorspronkelijk de bedoeling om een on-line studentenradio te maken. We hadden zelfs al een naam, Radikul. Maar omdat dit technologisch niet evident is en radio op het internet eigenlijk geen meerwaarde biedt ten opzichte van een klassieke radio, hebben we dit jaar samen beslist om een referentiesite, een soort van portaalsite, te maken voor studenten. Daar kan dan eventueel later een radio in geïntegreerd worden."

Het beestje kreeg de naam Adfundum. De 'ad' wordt steeds vervangen door de gekende apenstaart of 'at' in het Engels, zodat men @fundum krijgt. En dan begon het brainstormen. Een cultuur- en fuif-agenda? Vragen stellen aan studenten annex experts? Een Miss- of Misterverkiezing op internet? Webstrijden met fantastische prijzen? Videoreportages uit het Leuvense studentenleven gegrepen? Eén voor één worden deze ideeën in de praktijk gebracht.

KWOTERING

Vanaf dat ogenblik houden de studenten immers zelf de touwtjes in handen en is de site ook toegankelijk voor het grote publiek. Een technische ploeg, de zogenaamde webmasters, zorgt voor de technische kant van de zaak. Daarnaast is er de redactie die de internetjournalistiek verzorgt. Voor het onderhouden van het contact met de pers is de marketingafdeling verantwoordelijk. Volgens de studenten is er echter een grote mate van flexibiliteit tussen de verschillende ploegen.

Tussen al die drukke bezigheden door mag er niet vergeten worden dat er op het einde van het jaar ook nog een kwotering

nodig is. Daarom moeten de studenten in een persoonlijk logboek noteren wat ze concreet realiseren. Prof. De Grooff: "Zo weet ik precies wat er gebeurt is tijdens dat jaar, waar er goed geskoord is en wat de problemen waren. Voorlopig doet iedereen voor de volle honderd procent zijn best, maar het is natuurlijk ook belangrijk om te zien wat de persoonlijke inbreng is."

Naast de evaluatie is de dagelijkse coördinatie essentieel bij de opbouw van een goede website. Verschillende kanalen werden uitgewerkt. Een mailinglist dient als forum waar suggesties, problemen en vragen behandeld worden. Regelmatig houden de dertig studenten die aan het seminarie meewerken vergaderingen. "En voor de rest kunnen de studenten ook nog altijd eens binnenspringen," vertelt De Grooff.

GRATIS

Adfundum beschikt over de nodige faciliteiten om solide werk af te leveren. Een lokaal van de KU Leuven dient als uitvalsbasis voor de medewerkers. Van het Mediacentrum mag men een camera gebruiken, waarmee de studenten reportages maken. Daarnaast krijgen ze computers en ander materiaal kado van sponsors KBC en Ubizen. Brouwerij Stella stelt gratis vaten ter beschikking voor de promotionele stunt op 24 januari op de Oude Markt. Allen daarheen dus.

Publiciteit is evenwel grotendeels afwezig op de site zelf, behalve dan in de jobrubriek waar er speciaal gelinkt wordt naar de vakatures van de sponsors. Nochtans wil Adfundum onafhankelijk werken, ook van de KU Leuven. De Grooff: "Adfundum is zeker geen site die enkel bericht over de Alma Mater. Het gaat in de eerste plaats om de Leuvense student, of die nu aan unief of hogeschool zit."

Is Adfundum een project op langere termijn? Wat gebeurt er tijdens vakantieperiodes? Verschillende scenario's zijn mogelijk. De site kan sowieso verder blijven draaien, maar wie de inhoud zal verzorgen is nog onduidelijk. Wel staat het nu al vast dat in de vakantieperiode een aantal studenten vrijwillig het project op zich nemen. Het is ook mogelijk dat andere studenten uit het departement communicatiewetenschappen artikels schrijven of bepaalde rubrieken up-to-date houden.

MUURAFFICHES

Adfundum is dus een leuk initiatief, maar is moeilijk te vergelijken met andere websites die reeds bestaan voor studenten. Die zijn immers vaak vrij kommersieel ingesteld. Maar valt hier überhaupt geld te rapen? Ja, en wel om de volgende redenen.

Vooreerst zijn er de reclame-inkomsten via het tonen van banners of logo's op de site. Vervolgens kunnen deze websites zeer eenvoudig worden ingeschakeld om adressen voor publicitaire doeleinden te verzamelen. Je hoeft maar een wedstrijdformulier in te vullen of je zit in de bestanden van de grote ondernemingen.

Een derde activiteit die de laatste jaren blijkbaar steeds belangrijker wordt is het aanbieden van (studenten-)jobs. Toch is hier behoedzaamheid geboden. Onduidelijke taakomschrijvingen kunnen leiden tot nare ervaringen. Het is dan misschien toch beter om beroep te doen op een interim-kantoor. Ook de Jobdienst van de KU Leuven heeft sinds een tijdje een interactieve databank op internet.

De dag dat studenten dagelijks het internet zullen gebruiken om hun vrije tijd te plannen, lijkt nog veraf. Waarom zou je een gesofistikeerde agenda op internet gaan raadplegen, wanneer je gewoon via de muuraffiches of via Veto kunt nagaan wat er te gebeuren staat? Het studentenleven is ook zo divers dat het onmogelijk is om iedereen te boeien of om echt nuttige informatie te presenteren. Wij bezochten enkele andere sites om na te gaan hoe men toch origineel uit de hoek probeert te komen.

STEREOTYPEN

Guido is een gekende snuiter in het studentenmilieu. Niet alleen heeft hij een eigen gids, maar ook nog een gratis magazine en website. En hij heeft een goed draaiende kommersiële machine achter zich. Guido is vooral een produkt van Kinopolis, maar ook heel wat andere bedrijven investeren zwaar in dit koncept om het zeer wispelturige studentenpubliek te kunnen strikken. De website van Guido bevat vooral veel artikels die zijn verschenen in de magazines. De stijl van Guido ligt soms zwaar onder vuur omdat een aantal stereotypen van de studenten schijnbaar worden bevestigd in interviews en reportages. Maar wie graag nog eens de adviezen van Dr. Jos of de besprekingen van de laatste games wil nalezen, kan hier zeker terecht.

BIG BROTHER

StudentWeb is bij het ter perse gaan van dit nummer uit de virtuele ether. Ze beloven binnenkort uit te pakken met een vernieuwde site. De vorige versie was enkel te bezoeken indien je jezelf registreerde, en dat was toch wel een enorm nadeel. Op de site werden vooral veel wedstrijden gehouden en adressen van kafees aangeboden. Echt relevante informatie was hier niet te vinden. StudentWeb verzorgt ook de website van de VTM-dokusoap *Studentenjaren*. Deze Jambersproduktie volgt wekelijks de modale Gentse student, zijnde een

(foto Ellen Claes)

voetbalhooligan, een aankomend model en een rijkeluiszootje. De site zelf biedt achtergrondinformatie bij de reeks, die een goed surrogaat vormt voor de Big Brotherfanaat. Het forum bulkt van de berichten over hoe seksie Kenny wel is en dat Leuven veel toffer is dan Gent.

Student is eigenlijk een Antwerpse studentenvereniging (mét lint) die een internettak heeft die uit haar voegen is gebarsten. Aanvankelijk bood de site vooral informatie aan die eerder voor de Antwerpse student bestemd was maar nu komen alle studenten aan hun trekken. De titel van de activiteitenkalender, Waddis-waor, doet wel nog vermoeden dat het hier om een produkt van de Scheldestad gaat. De site is vooral handig als portaal naar andere sites van verenigingen en organisaties. De eigen informatie is eerder beperkt, hoewel de kollektie studentenliederen mag gezien worden. Student biedt ook gratis webruimte aan voor studentenverenigingen, wat op zich natuurlijk een leuke dienst is. Verder ook veel links naar sites met 'grappige' foto's en filmpjes, alsook een paar spelletjes voor studenten die zich echt zouden vervelen.

SYMBIOSE

Tot slot, het *StudentenWeb*. Dit is geen studentenportaal in strikte zin. Het is het geheel van partikuliere studentenpagina's van de KU Leuven die worden beheerd door Ulyssis. Voor een schamel bedrag van drie honderd frank per jaar kun je hier genieten van extra mogelijkheden om een eigen website uit te bouwen. Best wel een keer leuk om het werk 'van eigen bodem' te bestuderen.

De aparte sites van de fakulteitskringen bespreken we hier niet, maar we moeten toch vaststellen dat zij soms een beter alternatief bieden dan de algemene sites omdat zij tenminste in een bepaalde kontekst opereren. Jammer genoeg gaan er veel ten onder wegens verwaarlozing. De kans is daarom groot dat ook de markt binnenkort dit fenomeen zal ontdekken en dat bedrijven sites zullen gaan maken voor de kringen in ruil voor sponsoring. Het internet zou dan wel eens het sluitstuk kunnen worden van de symbiose tussen bedrijven en studentenwereld.

Caroline Leysen
Thomas Leys

Webadressen

<http://www.adfundum.be/>
<http://www.guido.be/>
<http://www.studentweb.be/>
<http://www.studiant.be/>
<http://www.studentenweb.be/>

(foto Ellen Claes)

Basiskwaliteit, transparantie en vertrouwen

The bedoeling van de Bologna-verklaring is het creëren van een coherente, competitieve en efficiënte Europese ruimte voor hoger onderwijs. In het bijzonder door de implementatie van een bachelor/master-structuur wil men streven naar een harmonisering van de Europese onderwijssystemen. Een belangrijk aspect van deze operatie is het vergroten van de transparantie en de onderlinge vergelijkbaarheid van de diploma's die de verschillende Europese instellingen uitreiken.

De internationale erkenning van de opleidingen en diploma's zal een stimulans zijn voor een grotere mobiliteit van de studenten. Het is duidelijk dat in deze kontekst op elkaar afgestemde en dus internationale vormen van kwaliteitszorg onontbeerlijk zijn. Vaak wordt gesproken over (internationale) *akkreditering* van programma's als een middel om de kwaliteit van de nieuwe graden te verzekeren.

Er bestaan diverse systemen en modellen van akkreditering, en dus is het zo goed als onmogelijk om een algemeen aanvaarde definitie van het konsept te geven. Het begrip kan omschreven worden als een proces van formele erkenning van een opleiding (of

instelling) door een ekstern en onafhankelijk organisme. Door middel van een externe kwaliteitsevaluatie wordt nagegaan of het programma bepaalde academische of professionele standaarden haalt. Het al dan niet krijgen van een geakkrediteerde status kan op verschillende vlakken konsekventies hebben: de bevoegdheid om diploma's uit te reiken, de erkenning ervan door derden, de bekostiging van de opleiding....

Kringraad, de geleding van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) die zich bezighoudt met onderwijs, nam op haar Algemene Vergadering van 12 januari een standpunt in omtrent akkreditering. Volgens de studenten moet akkreditering een basiskwaliteit garanderen. Het streven naar verschillende niveaus van kwaliteitsaanduiding mag volgens Loko niet de bedoeling zijn van akkreditering. Hiermee nemen de studenten duidelijk stelling in tegen het fenomeen *ranking*. Akkreditering zou immers kunnen leiden tot een soort hiërarchie van instellingen, een systeem dat bijvoorbeeld in de Verenigde Staten al een tijd in voege is. De mogelijkheid bestaat dan namelijk dat enkele elite-universiteiten alleen nog onderwijs zouden verstrekken voor een selekt publiek. Een dergelijk scenario, waarbij de vrije instroom in gevaar komt, druist uiteraard in tegen de principes van de studentenbeweging, die democratisering hoog in haar vaandel voert.

De akkreditering van een opleiding zou moeten resulteren in een groter vertrouwen van de betrokken partijen in een bepaalde opleiding. Dit geldt niet alleen voor de student en zijn ouders en de instellingen zelf, maar ook voor het arbeidsveld. Tegenwoordig heb je als inwoner van de Europese Unie (EU) het recht om overal in de EU te gaan werken. In de praktijk levert de erkenning van de diploma's echter nog te vaak problemen op. Akkreditering kan ertoe bijdragen de kontradiktie tussen recht en realiteit op te heffen. Guy Haug, een van de voortrekkers van het Europese harmoniseringsproces, formuleerde het op een lezing in Gent als volgt: "In het jaar 2015 zal men verbaasd zijn dat er nu diploma's uitgereikt worden die de facto maar geldig zijn binnen een radius van 200 kilometer".

De akkreditering van opleidingen zou volgens Loko kunnen gebeuren door een organisatie die verbonden is met de instellingen zelf, in Vlaanderen bijvoorbeeld de Vlaamse Interuniversitaire Raad (Vlir). Op lange termijn zou er gestreefd moeten worden naar een duidelijk beeld van de verschillende akkrediteringsinitiatieven in Europa. In dit kader zijn samenwerkingsverbanden wenselijk. In eerste instantie lijkt Nederland een logische partner voor Vlaanderen.

Tijl Vereenooghe

Ontwikkeling en kulturen

Wie kent ze niet, de interfacultaire lessenreeksen 'Lessen voor de XXIste Eeuw,' 'Initiatie tot Ondernemen' en 'Vrouwenstudies?' Vanaf volgend jaar komt er een vierde bij: 'Ontwikkeling en kulturen.' In maart 1999 stelde de studentendelegatie op de Interfacultaire Raad voor Ontwikkelingsamenwerking (Iro) voor een lessenreeks uit te werken rond internationale (ontwikkeling-)samenwerking. De Iro richtte een werkgroep op om het voorstel verder uit te werken. Zij meent dat een universiteit die in haar opdrachtverklaring de nadruk legt op internationale gerichtheid en maatschappelijke dienstverlening de ogen niet kan sluiten voor deze problematiek.

Hoofddoelstelling is het sensibiliseren van studenten en hen doen nadenken over de ontwikkelingsproblematiek. Een dertiental lessen zullen gespreid georganiseerd worden. Het is de bedoeling de lessenreeks jaarlijks te centreren rond één of meerdere hoofdthema's en daarbij de voornaamste dimensies te belichten vanuit diverse wetenschappelijke en cultuur-eigen invalshoeken. Mogelijke thema's zijn gezondheid, globalisering, voeding, de rechten van de mens, ... De laatste les is voorbehouden voor een debat met in het panel één expert per wetenschappelijke invalshoek.

Op maandag 15 januari werd de lessenreeks goedgekeurd op de Akademische Raad. Vanaf volgend jaar dus kunnen geïnteresseerde studenten uit alle faculteiten zich verdiepen in de problematiek van de ontwikkelingsamenwerking.

(ts)

BOLOGNAVERKLARING: KU LEUVEN KONSULTEERT

Wie zal dat betalen?

The voorbije weken mochten de faculteiten, de Onderwijsraad en de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie (Loko) zich buigen over de implementatie van de Bologna-verklaring in Vlaanderen. Zij spraken zich uit over de algemene uitgangspunten van de verklaring, over de bachelorfaze (undergraduate) en de masterfaze (graduate) en over de positie van de hogescholen.

Zowel de faculteiten, de Onderwijsraad als Loko zijn gewonnen voor de *undergraduate-graduate structuur* van de Bologna-verklaring ter vervanging van de huidige kandidaturen en licenties. Dit zal leiden tot een fundamentele hervorming van de huidige opleidingen. Tegelijkertijd willen ze studietrajekten bepalen aan de hand van studiepunten (60 studiepunten vormen één studiejaar), gekoppeld aan opleidingsonderdelen. Ook willen ze studietrajekten bepalen in termen van studiepunten, gekoppeld aan opleidingsonderdelen, zonder echter het curriculum-konsept totaal overboord te werpen.

De Bologna-verklaring stelt dat de *bachelorfaze* minstens 180 studiepunten moet beslaan en uitkomst moet bieden op de arbeidsmarkt. Hier willen alle gekonsulteerde groepen van afwijken. Een universitaire bachelor van drie jaar is voor hen okee, maar dan wel als doorstroomgraad. Bachelors met beroepsfinaliteit horen thuis op de hogescholen. Er is één vreemde eend in de bijt: de opleiding kinesiterapie. Die zou een professionele bachelor willen na vier jaar studie.

Over de *masterfaze* is de Bologna-verklaring vager. Faculteiten, Onderwijsraad en Loko zijn het ermee eens een totaalkonsept te ontwikkelen waarin het huidige tweede cycluseducatie, de Voortgezette Akademische Opleidingen, de lerarenopleiding en andere componenten geïntegreerd kunnen worden. Ook moet er ruimte zijn voor meer gespecialiseerde opleidingen op postgraduate nivo.

Een eerste probleem vormt de duur van de master. In principe moet die 120

studiepunten bedragen, twee jaar dus. Tel hier de drie jaar bachelorfaze bij op en je komt op een studieduur van vijf jaar, waar momenteel vele opleidingen slechts vier jaar in beslag nemen. Een jaar extra bete-

gen. Wel zijn uitzonderingen mogelijk: masteropleidingen die geen 'Vlaamse basisopleiding' zijn, die een internationaliserende doelstelling hebben of hoofdzakelijk op buitenlandse, niet-Nederlandstalige studenten

(foto archief)

kent dat er meer geld nodig is. De vraag is wie hiervoor moet zorgen: de opleiding zelf door het inschrijvingsgeld te verhogen, de faculteiten door de beschikbare middelen te herschikken, of de overheid. Door de Bologna-verklaring te ondertekenen is die immers ook verantwoordelijk voor de hervormingen die eruit voortvloeien.

De onderwijstaal in de master vormt een tweede moeilijkheid. Om binnen Europa mee te kunnen spelen moet er plaats zijn voor anders- en meertalige programma's. Volgens Loko moet elke student zijn opleiding in het Nederlands kunnen afleg-

gericht zijn, kunnen gebruik maken van andere talen.

Een derde punt van discussie is de toegang tot de master. Men neigt naar toegang op basis van een dossier, met uitzondering voor de bachelors die aan de eigen instelling een compatibele undergraduate opleiding volgen. Loko wil dit uitbreiden naar alle Vlaamse instellingen, na onderling overleg. Op termijn zal er wellicht nood zijn aan een internationale akkreditering van instellingen (zie artikel akkreditering).

Specifiek voor België is de binaire structuur van het onderwijslandschap: naast

universiteiten bestaan er ook hogescholen. De hogeschoolopleidingen met één cyclus passen perfect in de Bologna-verklaring. Ze duren drie jaar en hebben beroepsfinaliteit: bachelors dus. Moeilijker is de plaats van de hogeschoolopleidingen met twee cycli, die onderwijs van academisch nivo aanbieden. Hen een plaatsje geven in het nieuwe onderwijslandschap is moeilijker: ze moeten voldoende gewaardeerd worden zonder hun eigenheid te verliezen. Nog veel werk aan de winkel dus.

Tine Swaenepoel

Matteüs in het land van de heilige huisjes

Fer 1000 frank dat de overheden in Vlaanderen spenderen aan huisvesting gaat er zo'n 430 frank naar de 20 procent rijkste huishoudens, terwijl de 20 procent armste het moeten stellen met een schamele 100 frank. Ontnuchterende cijfers die het resultaat zijn van een uitgebreide en nauwgezette studie over de tegemoetkomingen van de Vlaamse en de Belgische overheden inzake huisvesting.

"Er is gerekend, herrekend en nog eens opnieuw gerekend," aldus de auteurs van de studie. Het betreft hier echter geen nieuw gegeven. Je moet al praktisch als mol door Vlaanderen trekken om niet te zien dat er iets goed mis zit met het woonbeleid en zelfs dan is de kans reëel dat je vroeg of laat op de gebrekkige funderingen stoot van een van die heilige huisjes van de actieve welvaartstaat die nooit ofte nimmer in vraag kunnen gesteld worden: de 'sociale' dimensie van de gekorrigeerde woningmarkt.

Laatst nog kon men in een welgekend 'mannenblad' lezen hoe de oudste en volgens ingewijden de meest conservatieve van de gebroeders Van Rompuy (CVP) namens de kristen-demokratie schaamteloos de 'intellectuele eigendom' van de ver-

venkot of voor een matras in een schurftige donkere ruimte. Bij een eventuele tussenkomst van de overheid zit er meestal niets anders op dan een openbare verkoop te organiseren en ook daar komt de eigenaar er als winnaar uit, terwijl het slachtoffer letterlijk op straat wordt gezet.

GEÏSOLEERD

Ons oud vrouwtje dat na veel poeha 1000 frank per maand meer krijgt, is er net iets beter aan toe. Die 1000 frank dat de paarse regering haar kado deed, kan ze — rekening houdend met de stijging van de huur de laatste jaren — maar beter meteen doorstorten naar de *kroteigenaar*. Een eigenaar die al jaar en dag niet meer investeert

huurwoningen wordt meer dan 10% van de woningen toegewezen aan huurders die deel uitmaken van de 30% rijkste huishoudens. Nog erger is het gesteld met de sociale koopwoningen; deze gaan verhoudingsgewijs vooral naar de hogere middenklasse. Hierbij komt nog dat de politiek gekleurde sociale huisvestingsmaatschappijen door hun sterke positie niet vies zijn van arrogante spelletjes die slechts weinig te maken hebben met zogenaamde 'sociale' doelstellingen. Zo haalde het anarchistisch actieblad *De Nar* laatst nog de nationale pers toen ze een aantal ongure praktijken uit het Antwerpse naar buiten bracht. Jarenlang werden systematisch, met het medeweten en de goedkeuring van de kabinetten van Sociale Zaken (schepen Wellens, CVP) en Openbare Werken (schepen De Loose, SP), kandidaat-huurders met een vreemde naam geschrappt van de wachtlijsten van de Antwerpse sociale huisvestingsdienst 'Patrimonium en Huisvesting'. In Leuven beheert de sociale huisvestingsmaatschappij 'Dijledal' een waslijst langdurig leegstaande gebouwen

en zijn er nogal wat klachten over het gebrek aan openheid en inspraak van de huurders.

Een deel van de verklaring van deze scheef getrokken verhoudingen kan gevonden worden in het zogenaamde Matteüs-effect. De bureaucratie en bijbehorende papierwinkel verscherpen zeker niet het inzicht in het kluwen van regeltjes en diensten. Eerste slachtoffers hiervan zijn zoals steeds de meest maatschappelijk achtergestelde groepen. Matteüs hoeft echter geen fataliteit te zijn en kan bovendien geenszins een verantwoordelijkheid betekenen voor de toenemende kloof tussen arm en rijk die met behulp van overheidsteun steeds groter wordt.

De realiteit van het huidige huisvestingsbeleid wil dat we steeds meer zijn gaan uitgeven aan huisvesting, terwijl het tekort aan betaalbare kwalitatieve woningen eveneens toeneemt. Volgens hogervermelde studie "stegen de woonkosten steeds sneller dan de kosten van de levensduurte". Dat we weldra met z'n allen zullen gaan arbe-

aangewezen om even terug wat sijfermateriaal boven te halen. Fundamentele vraag die blijft is dus de vraag wie er uiteindelijk profiteert van de sociale correcties op de huisvestingsmarkt.

Een gemiddelde afbetaling van een huis bedraagt net geen 20% van het inkomen, terwijl ruim meer dan de helft van de huurders meer dan 20% van hun inkomen aan huur spenderen. Toch gaat het overgrote deel van de overheidsteun naar eigendomsondersteunende initiatieven. Grote slokop hier is de fiscale aftrek, een overblijfsel uit de negentiende eeuw, die groter wordt naarmate de villa met bijbehorende tennisterreinen groter is. In 1995 gaven de Vlaamse en de Belgische overheden 1,2 miljoen voordelen ter ondersteuning van de huisvestingspolitiek in Vlaanderen, goed voor een totaalbedrag van ongeveer 78 miljard. Hiervan ging 63 miljard (81,8%) naar fiscale voordelen voor ongeveer 1 miljoen begunstigden (82,2%). Vanop verre afstand werden ze gevolgd door de groep begunstigden die in de categorie 'sociale huur' zaten. Zij vertegenwoordigden zo'n 118.000 (9,5%) begunstigden en waren goed voor een 'totaal genoten voordeel' van 9 miljard (11,8%). De rest van de steun overstijgt het anekdotische nauwelijks en is hooguit voer voor statistici. Eén enkele belangrijke correctie bij dit alles is dat de fiscale voordelen veelal van langdurigere aard zijn dan de meeste andere voordelen. Alsof dat nog niet genoeg is, laat deze zich ook perfect combineren met goedkope leningen en andere eigendomsondersteunende initiatieven.

GEWOGEN

Als men de begunstigden gaat opdelen naar hun inkomen, dan blijkt dat de hoogste participatiegraad zich concentreert rond een aantal bovenmodale inkomensklassen. Over de hele lijn is er een onderparticipatie vast te stellen van de inkomenscategorie tot 900.000 frank, terwijl de huishoudens uit de inkomenscategorieën vanaf 1 miljoen frank zonder uitzondering oververtegenwoordigd zijn in de statistieken inzake huisvestingstegemoetkomingen. Van alle uitgaven en gederfde inkomsten gaat ruim 67% naar de 50% rijksten.

Shockerende resultaten of niets nieuws onder de zon? Het regent jaar- en armoederapporten, socio-ekonomische studies, leefbaarheidsstudies, ... Je kunt het zo gek niet bedenken of het is besijferd, geficheerd, in statistieken opgenomen, gewikt en gewogen en uiteindelijk geklasseerd. Elke dienst wil wel zijn zegje doen en elke onderzoeksinstelling pikt graag een graantje mee. Tot je als 'burger' het bos door de bomen niet meer ziet en hetgeen dat al tot vervelens toe onder alle mogelijke vormen bewezen is, bij wijze van een pseudo-wetenschappelijke sport in vraag gaat stellen. Dit geldt

bijvoorbeeld voor de vanuit socio-ekonomisch en socio-kultureel oogpunt falende 'demokratisering van het onderwijs,' maar deze vaststelling gaat net zo goed op voor het desastreuze huisvestingsbeleid. Degene die de studies die de laatste jaren gepubliceerd zijn over de zogenaamde sociale correcties op de woningmarkt doorneemt of die zelf in een precare woonsituatie zit, kan er hoe langer hoe minder omheen. Of Matteüs neemt zich voor God en onze politici zijn een bende onbekwame sjarlatans, of er is hier sprake van een 'bewuste' maatschappelijke achterstelling.

Thierry Laenen

Inkomensgegevens zijn gebaseerd op het netto-belastbaar jaarinkomen. Voornaamste bron: P. De Decker en H. Meert in Ruimte & Planning, Jg. 20, nr. 1/2000

(foto Sam Algoet)

zorgingstaat claimde. En ziedaar, de CVP is na veertig jaar machtsdeelname naar de oppositiebanken verwezen en de verzorgingstaat wordt geruild voor de actieve welvaartstaat van Frank Vandenbroucke (SP). Los van deze symbolenstrijd stelt zich de vraag wat de verzorgingstaat of actieve welvaartstaat inhoudt voor de gewone sterveling zoals u en mij? Wat betekent 1000 frank extra pensioen per maand effectief voor de welvaart en het welzijn van de minstbedeelden onder ons? Wordt wonen anno 2001 dan eindelijk een fundamenteel en afdwingbaar recht of blijven we met z'n allen investeren in die onbereikbare villa aan de overkant?

MELKKOE

Over de vluchtelingen die er net niet meer bijpasten, de slachtoffers van de mensenhandel, de woonwagenbewoners en de daklozen kunnen we eigenlijk stellen dat ze de facto geen of nauwelijks rechten bezitten inzake huisvesting. Alleen de doorwinterde huisjesmelker ziet hen graag komen. Hun rechteloosheid maakt van hen een ideale prooi. Terwijl het eigendomsrecht door duizend en één bepalingen beschermd wordt, heeft men het in België slechts over een precair woonrecht dat in de feiten niet afdwingbaar is. Deze mensen zitten bijgevolg veelal in een neerwaartse spiraal en tellen vaak onmenselijke sommen neer voor een overnachting in een opgelapt *dui-*

in het slecht geïsoleerde huisje waar er nauwelijks sanitaire voorzieningen zijn, laat staan centrale verwarming. Volgens de statistieken geeft zij maandelijks 29% van haar inkomen uit aan 'naakte' huur tegenover 15,5% 20 jaar geleden. De stijging van het aandeel van de huur in het gezinsbudget is een algemeen gegeven, maar treft in hoofdzaak eenoudergezinnen en alleenstaande vrouwen.

Enige mogelijke uitweg voor ons oud vrouwtje is een radicale verandering van haar woonomgeving. Tenzij ze naar een betere woonst trekt met alle mogelijke emotionele, praktische en materiële komplikaties vandien, kan zij van geen enkele steun genieten. Wie nog wat jonger is, kan het altijd eens proberen bij een 'sociale' huisvestingsmaatschappij. Na een aantal jaren geduldig afwachten maakt men *kans* om deel uit te maken van de groep uitverkorenen die het voorrecht hebben een degelijke en betaalbare woning te kunnen betrekken.

POLITIEK

Ook bij dit prachtige vooruitzicht moeten echter een aantal kanttekeningen geplaatst worden. Eerst en vooral is de sociale woningmarkt een marginaal verschijnsel in België, die bovendien lang niet selectief genoeg is. Zelfs in de markt van de sociale

"Volgens hogervermelde studie stegen de woonkosten steeds sneller dan de kosten van de levensduurte"

den — het tweeverdienersstipe — om de huur of de lening te kunnen betalen lijkt onvermijdelijk. Minder duidelijk wordt het als men begint te schermen met termen zoals 'het ontspannen arbeidsmodel', 'de herwaardering van de zorgarbeid' en 'de kwaliteit van het leven.' Stuk voor stuk nieuwe heilige huisjes die al stabiliteitsproblemen vertonen nog voor ze goed en wel in de steigers staan. Maar voor je nu als lezer denkt dat het huidige beleid nergens voor deugt en dat er zo toch absoluut niemand van beter wordt, is het misschien

AFFICHEPOLITIEK

Affichepolitiek: this note's for you!

Een studentenaffiche maken vereist vandaag niet veel inspiratie meer: je hebt enkel een scanner en een lingerie-special van P-magazine of Ché nodig. En het ziet er niet naar uit dat daar snel verandering in zal komen: op de vergadering van de Sociale Raad (Sora) beslisten de kringen onlangs dat ze niet meer op de vingers getikt willen worden als ze met een babe-affiche uitpakken. Iets wat tot voor enkele maanden nog wel mogelijk was. Zelfs kringen die niet met dergelijke plakaffiches op de proppen komen, vinden dat elke kring maar voor zichzelf moet uitmaken of ze het *bon ton* vinden om zich zo te profileren. Deze beslissing was voor Veto de aanleiding om een aantal artikels te plegen over de affichepolitiek van de kringen.

Voor alle duidelijkheid: het gaat ons helemaal niet om 'het bloot' (we zijn tenslotte Alexandra Colen niet). Waar het wel om gaat is het schoonheidsideaal dat de media ons dagelijks inlepeelt nog maar eens bevestigd wordt op de affiches. Om deze stelling te staven hebben we een interview afgenomen van Corinne Van Hellemont, wetenschappelijk 'affichekijkster' aan de Antwerpse unief (p. 9) en laten we ook een voor- en een tegenstander van de affichepolitiek aan het woord (p. 8). Daarnaast hebben we ook de geschiedenis van de studentenaffiche uitgeplozen, waaruit blijkt dat de babe-affiches al bij al een vrij recent fenomeen zijn (p. 10).

Veto pakt vandaag ook uit met een — toegegeven — vrij wansmakelijke affichecampagne. Niet omdat we vinden dat vrouwen nu ook maar eens aan hun trekken moeten komen of omdat we zo nodig met een masturberende gast André Oosterlinck willen shockeren of — godbetert — meer Veto's willen *verkopen*. Nee, eerst en vooral willen we het debat terug aanzwengelen. Maar daarnaast willen we ook zelf een statement maken: het uitgekauwde truukje met de blote sierwrijven is gewoon flauw. Alsof elke mannelijke student direkt natte dromen krijgt bij het zien van een anorexia-babe. Of enkel leeft om zichzelf te bevredigen, om in de termen van de affiche te blijven. Waarom zou een vrouw dan alleen maar leven om te verleiden? Dus, beste affichemakers, verzin in de toekomst iets geestig's aub.

(st/kr)

AFFICHEPOLITIEK

HET VERHAAL VAN DE SCHOONHEIDSMITE

Het sprookje van de kikkerprins

Wat eens lelijk en eenzaam was, wordt nu plots mooi en succesvol door een kus. Niet alleen kleine kinderen worden zoet gehouden met dit fabeltje. De reclame doet ieder van ons geloven dat met het juiste wondermiddelje schoonheid binnen handbereik is. Maar niet alleen de media gaan in de fout. De schoonheidsnorm weerspiegelt enkel een wetmatigheid waarin we allemaal koppig blijven geloven: 'slank en mooi staat garant voor een geslaagd leven.' Studentenaffiches met gewillig vlees, hoe kleinschalig ook, helpen mee het gruwelsprookje in stand te houden.

Naomi Wolf, vrouwenvoorvechtster, wakkerde een tiental jaar geleden de kontroverse aan met de bewering dat het schoonheidsideaal een rechtstreekse aanval was op het feminisme. Wolf stelde dat de tweede feministische golf die opkwam voor een gelijk loon voor mannen en vrouwen de diskriminatie van vrouwen op de arbeidsmarkt zo goed als ongedaan had gemaakt. Vrouwen leerden inzien dat, naast het huishouden, uit gaan werken een net zo valabele optie was. Ze begonnen een belangengroep te vormen op voordien uitsluitend mannelijke domeinen als werk en politiek. Dit loskomen van het ideaal van de vrouw als moeder ging gepaard met de nodige twijfels bij zowel vrouwen als mannen. Wolf stelt dat door de schoonheidsmite vrouwen opnieuw naar hun traditionele plaats werden verwezen. Hoe dichter vrouwen bij de macht komen, hoe strenger men erop toeziet dat ze aan het schoonheidsideaal beantwoorden. Zonder schoonheid kan je nog zo getalenteerd zijn, macht verwerf je niet. Zo bestaat er in de Verenigde Staten de *Professional Beauty Qualification*, een standaard op grond waarvan cassières, hostessen, maar ook advocates en ambtenaren werden ontslagen wegens te lelijk voor de job. Het schoonheidsideaal wordt volgens Wolf gevoed en geëxploiteerd door de cosmetische industrie, de dieet-industrie en de porno-industrie. Allemaal bedrijfstakken waar jaarlijks miljarden in omgaan en die er dus alle belang bij hebben dat de schoonheidsmite in stand wordt gehouden. Wolf vindt het een angstaanjagende vaststelling dat het schoonheidsideaal, dat vooral in de media en op reclame-affiches wordt gepropageerd, door veel meisjes en jongens als een objectieve norm wordt gezien.

ANOREXIA

Wolf's analyse sloeg in als een bom. De mediawereld haastte zich om aan te tonen dat zij niet verantwoordelijk kunnen gesteld worden voor de zelfverminking die vele vrouwen lijdzaam ondergaan in de hoop te voldoen aan de gestelde verwachtingen. Onderzoekers kunnen nog steeds niet bewijzen dat de heersende schoonheidsnorm de oorzaak is van het stijgende aantal eetstoornissen de laatste twee decennia. Het staat buiten kijf dat media en reclame normerende waarden over het vrouwelijk schoonheidsideaal uitstrooien en dat heel wat meisjes en vrouwen zich daaraan proberen te spiegelen en hierbij hun gezondheid op het spel zetten. Maar dat is natuurlijk niet de enige oorzaak van ziektes als anorexia nervosa en boulemie. Het verlangen om perfect te zijn en zo liefde en aandacht voor zichzelf te garanderen is een belangrijke faktor in de ontwikkeling van een eetstoornis. De heersende Westerse beeldcultuur stelt dat wie aan de schoonheidsnorm voldoet, een part-

ner en een succesvolle carrière als beloning kan verwachten. Vrouwen met een eetstoornis zien in deze norm dus het gedroomde middel om hun leven te vervolmaken. De media en de affichemakers hebben dan ook

procent minder woog dan de gemiddelde vrouw. Vandaag is dat opgelopen tot maar liefst drieëntwintig procent. Meer dan ooit is de ziekelijke streeftocht naar het zogezegd perfecte modellichaam en tegen het natuurlijk uitdijende lichaam ingezet. Veel vrouwen (maar ook mannen) laten hun humeur vandaag dan ook bepalen door de wijzer van hun weegschaal. Of overleven elke dag op een sinaasappel en een half glas plat water, onder het motto: *no pain, no gain*. Ronduit hallucinant is een Engels onderzoek dat een tijdje geleden onthulde dat elf procent van de Britse ouders beweerde dat ze hun kind zouden aborteren als ze wisten

naliteit die vrouwen niet kunnen verwerven. Vrouwen zijn hun tegenpool en dus afhankelijk en onlogisch. Slechts een paar positieve kenmerken, zoals warmte en expressiviteit, zijn eigen aan vrouwen. Deze opdeling strookt niet echt met de realiteit. Warmte en tederheid vind je immers ook bij mannen en menig vrouw houdt zich staande als academicus of dokwerker tussen mannelijke collega's. Dergelijke beeldcultuur ontleent mensen de mogelijkheid zichzelf te zijn zonder dat dit slecht is voor hun zelfbeeld. Valt voor een deel de toegenomen stress bij vele mensen niet te verklaren door het feit dat ze absoluut willen voldoen aan de norm die de media hen voorhoudt? Ze willen én die droomjob én de ideale maten én die grote vriendenkring.

PROTEST

Meer dan ooit rijst er dan ook protest tegen het gebruik van een onrealistisch vrouwenbeeld (maar ook mannenbeeld) in de media en op reclame-affiches. Zo rees er onlangs nog een storm van protest toen de kledinggigant H&M voor haar affichekampagne uitpakte met het 'idealematen-model' Claudia Schiffer. Alleen in studentenkringen blijft het merkwaardig stil. Nochtans lopen studentenpublicaties en studentenaffiches niet bepaald over van de realistische vrouwenbeelden. Zo pakt het officiële studenten- en informatieweekblad van de Antwerpse universiteit Ufsia Unifac-Post tegenwoordig al uit met *babes* op de cover. Vorig akademiejaar prijkten er op de middenpagina's van het tijdschrift zelfs een badpakspesial om de vrouwelijke studenten duidelijk te maken welke de ideale maten zijn. Hier in Leuven moet men daar nauwelijks voor onderdoen: kringen als *Ekonomika* en *Farma* zijn al jarenlang koplopers in het kommersieel etaleren van het schoonheidsideaal op plakaffiches. De betrokken kringen zien alvast geen graten in de bewuste affiches. Men stelt dat vrouwen en mannen nu eenmaal graag magere babes zien in het straatbeeld en verwijst naar het feit dat de bewuste posters gretig aftrek vinden bij (zowel mannelijke en vrouwelijke) studenten. Het 'u vraagt, wij draaien'-principe dus. Je kan je daarbij natuurlijk afvragen of studentenkringen van dat verlangen naar babe-affiches geen stereotipe maken. En of dit verlangen niet buiten proporties om wordt gedikteerd door de affiches zelve.

Stijn Tormans
Kathleen Raskin

(foto Jeroen Op de Beeck)

een enorme morele verantwoordelijkheid: zij zorgen immers voor de stroom van beelden die samen hypotesen en denkbeelden leveren over hoe vrouwen en mannen eruit zien en wie ze zijn.

REALITEIT

Hierdoor wordt vandaag iedereen wilens nillens gekonfronteerd met een nieuwe burgerplicht: zoveel mogelijk proberen te beantwoorden aan het reclamebeeld. Daar komt nog bij dat dat beeld steeds minder met de realiteit te maken heeft. Zo blijkt dat een model vijftig jaar geleden nog acht

dat het voorbestemd was tot zwaarlijvigheid. Niet enkel het slankheidsideaal geeft aanleiding tot de nodige eksessen. Ook de sekse-stereotypering bezorgt mannen en vrouwen kopzorgen. In de media sirkuleren slechts een beperkt aantal rolmodellen van mannen en vrouwen. Deze beelden vertolken een mentaliteit waarbinnen vrouwen over het algemeen minder positief worden beoordeeld dan mannen. Dat die beelden ook inslaan, blijkt uit een recent Engels onderzoek. Daarin wordt gekonkludeerd dat zowel vrouwen als mannen vinden dat een vrouw slechter presteert. Mannen bezitten een aantal eigenschappen zoals competentie en ratio-

Studentenopinies over bloot op affiches

Voor:

Steve: "Ik vind de afkeer van veel meisjes omtrent bloot op affiches nogal bizar. Vroeger had het gebruik van de vrouwelijke vorm vaak een andere doel — zoals religie en kunst — dan het veelvuldig aanwenden van vrouwelijk schoon in reclamecampagnes. Aan de andere kant was het ook zo dat die vrouwen niet de modale vrouw afbeelden. De vrouwelijke figuur die geportretteerd wordt op een schilderij of een affiche moet een zeker bekooringselement bezitten. Vrouwen die hierdoor gefrustreerd raken omdat zij deze perfectie niet kunnen bereiken zouden beter eerst even afdalen in de krochten van hun eigen verwrongen persoonlijkheid. Immers, het verwijt dat de vrouw hierin wordt opgevoerd als louter lustobject geeft blijk van eenzelfde oppervlakkige houding als die van de reclamejongens. Tot slot wil ik ook nog zeggen dat zowel vandaag als vroeger de afbeeldingen van mannen ook niet overeenstemmen met hoe de gemiddelde man erbij loopt of gelopen heeft! Niemand die ons hoort klagen."

Tegen:

Kirsten: "Het probleem met blote babe-affiches ligt voor mij niet in het bloot. Artistiek naakt valt best wel te pruimen. Anders wordt het als dat naakt wordt opgevoerd als keurvee. Schoonheidsidealen zijn er altijd, maar ze veranderen wel. Denk maar aan de wespentailles: op een moment dat de vrouwen voor het eerst rechten gingen opeisen, werden ze veroordeeld tot het korset. Schoonheid wordt dus wel eens aangewend om te onderdrukken. Iets dergelijks zie je in de huidige bijna-bloot-borsten-campagnes. Als je vrouwen objectiveert tot een stuk vee, dan hoeft je ze niet als je gelijke te beschouwen. Bovendien proberen de meeste vrouwen zich te schikken naar de wensen van het andere geslacht. Dat brengt een enorme energieverspilling met zich mee: billenbuikborsten-training, faalangst en zelfs eetstoornissen. Het lijkt wel alsof mannen een vrouwelijk schoonheidsideaal ontwikkelen om hun maatschappelijke positie te beschermen. In een tijd dat de helft van de studenten meisjes zijn, zouden kringen beter moeten weten."

AFFICHEPOLITIEK

MEDIAWATCHER VAN HELLEMONT OVER SEKSE-STEREOTYPE (STUDENTEN-)AFFICHES

“Toon waar het om gaat”

F e mannelijke en vrouwelijke stereotypen zijn schering en inslag in de media: iedereen wordt tegenwoordig platgeslagen met types als ‘het domme blondje’, ‘the man’s man’ of ‘the sensitive guy.’ Corinne Van Hellemont weet er alles van. Ze werkt al een tijdje voor Zorra, een werkgroep die is opgericht in de schoot van de studie ‘vrouwenstudies’ van de Antwerpse universiteit UIA. Zorra doet niet alleen onderzoek naar het beeld van de man en de vrouw in de media, maar wil ook een stem geven aan iedereen die zich onheus behandeld voelt door sekse-stereotype reclamespotjes en affiches.

Veto: *Wat is eigenlijk het probleem met sekse-stereotypering?*

Van Hellemont: «Sekse-stereotypen over het ene geslacht staan steeds in verband met het andere. Het beeld van de vrouw als dom blondje zegt dat mannen, in tegenstelling tot vrouwen, slim zijn. Er speelt altijd een dualisme mee dat in een machts hiërarchie zit die mannen steeds hoger inschat. Stel je maar eens voor dat een blonde vrouw gaat solliciteren voor een hogere kaderfunctie. Die zal meestal het onderspit moeten delven voor een eventuele mannelijke kandidaat omdat iedereen natuurlijk denkt dat een blonde vrouw per definitie dom en inefficiënt is. Beter zouden we een mentaliteit creëren waar we erkennen dat er verschillen zijn tussen mannen en vrouwen, maar dat die niet hiërarchisch hoeven te zijn. Dan kijkt de werkgever wie hij nodig heeft, los van sekse. Pas op, ikzelf betrap me er ook soms nog op te denken in stereotypen, het zit nu eenmaal ingebakken in onze cultuur.»

VERLEIDEN

Veto: *Hoe meten jullie het effect van een reclame wat betreft stereotypenbevestiging?*

Van Hellemont: «Het blijft een moeilijk te meten gegeven. Wij kunnen enkel afgaan op de reacties die we hier binnenkrijgen. Normaal krijgen we zo’n twee à drie reacties binnen per week, maar als er echt iets mis is met een reclame, zijn het er plots tien. De schaal blijft uiteraard klein. Elke klacht wordt overigens behandeld. Vergelijk het met insect; daar moet je geloof aan hechten. Eén klacht is voldoende om de reclamemaker te interpellieren. We proberen te weten te komen wat er precies aan een reclame stoort. De verzameling van de reacties en het beeldmateriaal zorgen ervoor dat je iets hebt om mee naar de reclamemaker te stappen. We proberen een dialoog op te zetten met de reclamewereld: wat kan er aan die spot veranderd worden? Hoe komt men tot die spot? Zo willen we tot een grotere bewustmaking van de reclame-industrie komen.»

Veto: *Hoe reageert de reclamewereld op jullie tussenkomst?*

Van Hellemont: «Dat valt eigenlijk goed mee. Je legt heel nuchter de meningen voor. De reclamemensen beginnen hierdoor mee te gaan in die andere visie — al geven ze niet toe dat ze op basis van ons onderhoud een campagne wijzigen. Dat doet er trouwens niet toe, zolang we maar resultaat boeken. Bijvoorbeeld Slangen en Partners, een groot reclamebureau, had bij de provincieraadverkiezingen vorig jaar de slogan ‘De provincieraad doet verdacht veel voor U’ met een foto erbij met allemaal mannen erop. De kritiek hierop kwam dat men zo uitnodigde om enkel op mannen te stemmen. Na een aantal gesprekken hebben ze twee affiches gemaakt: één met vijf mannen en één met vijf vrouwen.»

Veto: *Over welke sekse-stereotype elementen krijgen jullie de meeste reacties binnen?*

Van Hellemont: «Wanneer iemand het gevoel krijgt dat de man of de vrouw bij het produkt is gesleurd. Een autoreclame waar Claudia Schiffer op de auto ligt, bijvoorbeeld. Reclamemakers rekenen op een goede ver-

koop door verlangens te verschuiven. Het is een droombeeld van de ideale vrouw dat wordt uitgedrukt. Negentig procent van de hetero mannelijke bevolking verlangt naar dat mooie vrouwenlijf en de reclame verschuift het verlangen naar de vrouw naar het verlangen naar die auto. Het is een begrijpelijk truukje, maar de meeste vrouwen in Vlaanderen hebben zoiets van ‘moet dat nu echt?’ Ik heb er niets op tegen als een deel van de beeldvorming vrouwen laat zien als lustobject, zolang je ook maar de andere facetten van vrouwen belicht. Als we kijken naar de mannen, die kunnen ook bij een produkt gesleurd worden. Er is echter een verschil: die knappe gast gaat op reclameaffiches naast

Van Hellemont: «Nee, ik heb er niet meteen een verklaring voor. In mijn studententijd zag je het niet. Het is nu wel zo dat het uitgaansleven is veranderd in die twintig jaar. Jongeren feesten de hele nacht door. Ze gaan meer uit naar diskoteken met de bedoeling een vast lief of een *one night stand* te versieren. Dit geldt zowel voor mannen als vrouwen. Je gaat dus uit voor het seksuele plezier. Uiteindelijk zit er de hoop achter op een vaste relatie, maar intussen hoeft je niet alleen te slapen. Dat een groot deel van de vrouwelijke studenten niet reageren op die babe-affiches kan betekenen dat zij ook naar die fuiven gaan om een nachtje plezier te hebben. Dan kan je er niets op tegen hebben. Anderzijds is het ook zo dat vrouwelijke studenten sowieso weinig reageren op sekse-stereotype affiches. Ze zitten nu eenmaal in een studentenmilieu dat heel braaf is: de verhouding man-vrouw is er redelijk evenwichtig verdeeld. In bedrijven merk je de machts hiërarchie van mannen en hoe moeilijk het is om daarin op te klimmen als vrouw. Je moet tweemaal zo goed presteren.

(foto Jeroen Op de Beeck)

de kamera kijken, een vrouw kijkt recht in de ogen. Recht in de ogen kijken is een verleidingstechniek. De ‘knappe gast’ is dus met iets anders bezig dan verleiden. Hij heeft nog andere functies, die vrouw niet. Zij is enkel lustobject. H&M heeft dat eventjes veranderd. Zij portretteerden op een gegeven moment acteurs die recht in de kamera keken.»

LUSTOBJEKT

Veto: *In universiteitskringen pakt bijna elke kring tegenwoordig met een babe uit om reclame te maken voor fuiven. Enig idee waar die trend vandaan komt?*

Dan pas vraag je je af wat de rol is van de media en welke beelden men op ons afstuurt.»

Veto: *Die affiches kunt u toch moeilijk als genderkorrekt beschouwen?*

Van Hellemont: «Mja, de affiches blijven sowieso binnen het studentenmilieu zelf. Je moet steeds proberen in te schatten welke invloed ze uitoefenen op de mentaliteit. Voor negenennegentig procent gaat het om vrouwen afgebeeld als lustobject tegenover één procent mannen als lustobject. De boodschap is dus duidelijk: vrouwen zijn een lustobject, mannen zijn dit maar een klein beetje. Om genderkorrekt te werk te gaan maak je ofwel twee affiches voor dezelfde

fuij: één met een man en één met een vrouw. Ofwel toon je datgene waarom het gaat: een vriend koppeltje. Dan drukt de organiserende studentenvereniging uit wat er te verwachten valt: een ontmoeting met iemand van het andere geslacht. Een meisje kan zich dan nog identificeren met die babe, ‘ik wil verleid worden’ en die jongen identificeert zich met die gast, ‘ik wil verleiden’. En mensen die de affiches zien en niet geïnteresseerd zijn in de fuif gaan niet de boodschap krijgen dat vrouwen enkel een lustobject zijn. Ze krijgen eerder de boodschap mee dat zowel een man als een vrouw op een gegeven moment een lustobject kunnen zijn. Als je aan het vrijen bent, ben je altijd op dat moment voor elkaar een lustobject, maar het zit vervat binnen dat moment van genot.»

Veto: *Een vreemd fenomeen is ook dat Farma — een kring die vooral vrouwelijke studenten vertegenwoordigt en twee vrouwelijke feestpresessen in haar rangen heeft — zowat koploper is in het verspreiden van de babe-affiches.*

Van Hellemont: «Tja, het zou in elk geval logischer zijn als ze een blote man op de affiche zouden zetten. Je zou ook kunnen zeggen dat die meisjes zichzelf willen aanprijzen als lustobject of dat ze allemaal op zoek zijn naar een one-night stand met iemand van hetzelfde geslacht. Maar waarschijnlijk is een blote man gewoon te konfronterend voor de jongens van die vereniging.»

VETROLLETJES

Veto: *Kunnen dergelijke vrouwenaffiches negatieve gevolgen hebben voor studentes die niet beantwoorden aan het vooropgestelde schoonheidsbeeld omdat ze bijvoorbeeld te dik zijn?*

Van Hellemont: «Ja natuurlijk, al moet ik toegeven dat we bij Zorra weinig klachten binnenkrijgen die verband houden met het slankheidsideaal. Ofwel is het omdat die vrouwen zich erbij hebben neergelegd ofwel omdat ze verlangen slank te zijn. Er is daar onderzoek naar gebeurd. Je legt een groep vrouwen foto’s van allerhande maten vrouwen voor. In eerste instantie zullen ze altijd grijpen naar de slankste vrouw. De volgende dag merk je dat als een gevolg van hun esthetische appreciatie van die foto ze zich vragen gaan stellen over hun eigen lichaam. In tweede instantie mogen plots ook vetrolletjes te zien zijn. Binnen Zorra pleiten we voor diversiteit in lichamen. Bij mannenlichamen in de reclame zie je ook steeds datzelfde slanke adolescentenlichaam. Voor mannen geldt het volgende ideaal: slank, hetero, middenklasse, blank. Vrouwen dienen jonger dan dertig, slank en blond te zijn met niet té grote borsten en een verhouding tussen taille en heupen. Voor vrouwen weegt het slankheidsideaal echter zwaarder door. Men legde een groep mannen diezelfde vrouwenfoto’s voor. Ze verkozen een slanke vrouw en het effect was dat ze de volgende dag kritiek begonnen te uiten op hun eigen vriendin.»

Veto: *Tot slot: hoe zou een genderkorrekte beeldcultuur er volgens jullie wel moeten uitzien?*

Van Hellemont: «Zorra doet onderzoek naar hoe vaak en op welke manier vrouwen in de media komen. Zo is bijvoorbeeld gebleken dat vrouwen vooral als leek in beeld komen. Er wordt ons dus getoond dat er weinig deskundige vrouwen zijn en daar kan je uit afleiden dat vrouwen niet deskundig zijn. Telkens wanneer op de tv de mening van een huisdokter wordt gevraagd is het een man. Er zijn meer vrouwelijke huisdokteren dan mannen en toch komt er daar een man. Hetzelfde geldt voor minderheden, die worden ook steeds op dezelfde wijze afgeschilderd in de media. Men moet gewoon de werkelijkheid volgen. Geef geen vals beeld in de media.»

Stijn Tormans
Kathleen Raskin

(zorra: <http://women.uia.ac.be/zorra>)

AFFICHEPOLITIEK

DE STUDENTENAFFICHE DOOR DE JAREN HEEN

Leuvense muren spreken (niet)

Fe zijn nooit een doeltreffend middel gebleken om het studentenvolkje op te stuwen in de vaart der volkeren. Ze zijn zelfs nooit trendy geweest, laat staan spraakmakend. En toch zijn studentenaффiches intrigerend, al was het maar omdat ze de dromen en verlangens van heelder generaties studenten in beeld brengen. Een korte scheervlucht langs de Leuvense affichegeschiedenis.

Van een studentenaффiche wordt vandaag niet veel meer verwacht. Echt verwonderlijk is dat niet: de levensduur van de meeste affiches bedraagt in het beste geval een week of twee. Toch is het ooit anders geweest. Toen de studentenaффiche voor het eerst in het straatbeeld verscheen

— we schrijven 1900 —, werden de meeste affiches nog vormgegeven door bekende ontwerpers. Dat resulteerde in fraaie, maar ook vaak melige kleurenaффiches. Door de hoge kosten waren de plakaffiches lange tijd eerder zeldzaam. De echte doorbraak van de studentenaффiche zou er pas op het einde van de jaren zestig komen, toen Leuven net als heel wat andere universiteitsteden het toneel van broeiende straatgevechten werd. Onder invloed van de toen beruchte linkse strijdkultuur, versche-

nen er overal politieke studentenaффiches. Het was dan ook het gedroomde medium om op kernachtige en visuele manier maatschappelijke ideeën uit te drukken. Vaak waren het primitief vervaardigde zeefdrukaffiches, soms zelfs gewoon met stift geschreven. Enkel een paar studentenbewegingen zoals het BevrijdingsPersAgentschap hadden de mensen en de middelen om zich aan professionelere affiches te wagen.

ROOD

Geheel in overeenstemming met de geest van de tijd, prijkten er op de roodwitte affiches van de jaren zestig niet zelden vage tekeningen van de heilige drievuldigheid Marx - Mao - Lenin. Toen een aantal studenten begin '68 China bezochten, ontdekten ze de muurkranten — het propagandamiddel bij uitstek van Mao's kulturele revolutie. De geschreven muurkranten werden door de China-reizigers naar Leuven geïmporteerd, waar ze al snel het straatbeeld begonnen te domineren. De met stift volgeschreven kranten riepen associaties op met de onbegrijpelijke, maar toen nog fassinerende omwentelingen in China. Ook al stierven de muurkranten na een paar

jaar een stille dood, de trend was gezet: plakaffiches waren een belangrijk strijdmiddel geworden in de studentenrevoltes.

Niet iedereen was echter even blij met de affichewoede. Zo vormden de volgeplakte straten een doorn in het oog van de academische overheid en de conservatieve media. Vooral het extreem-rechtse blad 't Pallieterke — dat toen nog een rubriek had over de Leuvense student — fulmineerde hard tegen de affichewoede in het 'Rode Leuven' en schreef vol heimwee over het ooit zo ordelijke en rustige Dijle-stadje uit de jaren veertig en vijftig. Leuke anekdote in dat verband: tot 1972 moesten alle affiches die binnen de kampusmuren werden opgehangen, voorzien zijn van een handtekening van de rektor. Affiches die daar niet aan voldeden, werden door de pedels van de muren getrok-

ken. Die maatregel werd in 1972 afgeschaft nadat enkele studenten op een hete lentenacht een oude indianentrui uithaalden: alle kampussen werden volgehangen met affiches voor een homo-fuif met daarop een weinig tot de verbeelding sprekende erotische foto en een (weliswaar vervalste) handtekening van de rektor. Homo-fuiven waren in die tijd nog des duivels en het spreekt voor zich dat er ter hoogte van het rektorat in naam van de beschaving behoorlijk wat werd afgevoekt. Vanaf het academiejaar '72-'73 besliste de aka-

damische overheid de verplichte handtekening af te schaffen.

KOFFIEZWIERTJE

Ook in de vroege jaren zeventig bleven politieke affiches het Leuvense straatbeeld domineren, al had het massale zendingbewustzijn van mei '68 dan afgedaan. In de plaats daarvan kwamen een groot aantal rechtse en linkse bewegingen. Vooral die laatste verenigingen gebruikten affiches: het waren immers democratische, handige en informatieve media die zich perfect leenden om allerlei meningen te spuien (over de hervormingsplannen voor het leger van Vanden Boeynants tot de prijsstijgingen in de Alma). Ook al barstten de studentenaффiches begin jaren zeventig nog van de woordenkramen, toch begon men stilaan ook foto's te gebruiken om de plakaffiches te kruiden. Provocerende foto's vaak, bedoeld om de goegemeente te doen kokhalzen.

Met de jaren tachtig in zicht begon de klad er toch wat in te komen. De betoging tegen het verhoogde inschrijvingsgeld in 1978 luidde de zwanenzang in van het politiek geëngageerde Leuven. Universiteiten werden in de eerste plaats diplomafabrieken en het politieke bewustzijn begon te tanen. De fuifaffiche nam steeds uitdrukkelijker de plaats in van de politieke affiche, die stilaan uit het straatbeeld verdween. Daarmee verdween ook het revolutionaire elan van veel studentenaффiches. De fuifaffiches uit de jaren tachtig kenmerkten zich vooral door een boyscouterige suffigheid. Vaak waren ze ook van mijlenver herkenbaar door de stripfiguren of filmfiguren die

op de affiches prijkten. Een enkele keer werden op de fuifaffiches ook allusies gemaakt op profven of wantoestanden binnen de fakulteit.

Opmerkelijk is ook de evolutie in de naamgeving van fuiven op de affiche. Het begrip 'thé dansant' dat voor de jaren '60 nog algemeen aanvaard was, vond men vanwege de associatie met 'thee' plots minder geslaagd. Vandaar dat het vanaf midden de jaren zestig werd afgekort tot TD. Rond '67 begon het vreselijke woord 'koffiezwierdje' zelfs even tot de woordenschat te behoren. In de jaren zeventig werd het begrip 'fuif' dan gemeengoed, vooral in traditioneel links georiënteerde kringen als Politika en Kriminologie. Rechtse kringen en groeperingen bleven steevast TD's organiseren. Dat duurde tot de jaren '80, toen iedereen de termen 'TD' en 'fuif' door elkaar begon te gebruiken.

Enkel de genderproblematiek op een paar affiches kon in de jaren tachtig nog de gemoederen verhitten. De eerste golf van het feminisme was ondertussen (met enige vertraging) in Leuven gearriveerd. Na duizenden jaren van onderdrukking — zo nu en dan door barensweeën onderbroken — begon ook het vrouwelijke geslacht zich te moeien met de affichepolitiek. Veelbetekend was het relletje dat de linkse anarchistische vereniging La Cecilia in 1980 veroorzaakte door een affiche uit te brengen waarop in grote letters stond: "Hé kameraad, je vriendin wil ook

klaarkomen." Meteen volgde een storm van protest in feministische kringen. Als reactie op de affiche ontstond er zelfs een werkgroep van vrouwelijke studenten, die zichzelf de 'Verontruste Vrouwen' doopten (een allusie op de toen beruchte 'Verontruste Historici'). In een pamflet klaagden de vrouwelijke studenten hun nood: "Toegegeven, een taboe is doorbroken, er wordt over gepraat en dat vinden we oke. Maar de manier waarop de slogan geformuleerd werd, vinden we gewoon verschrikkelijk." Een van de eerste daden van de Verontruste Vrouwen was de bewuste affiches overplakken met de welluidende slogan: "Hé kameraad, ik bepaal zelf wanneer ik eet, drink en klaarkom." Uiteindelijk bleek de hele rel een storm in een glas water te zijn en de werkgroep werd een paar maanden later dan ook ontbonden. Maar toch toonde het voorval met de Verontruste Vrouwen aan dat meisjesstudenten voor het eerst een duidelijk stem hadden gekregen op de unief, iets wat voorheen minder het geval was. In de jaren tachtig zouden vrouwelijke studenten trouwens nog een paar keer aan de alarmbel trekken omdat ze zich onheus bejegend voelden op studentenaффiches. Daarnaast verschenen er ook affiches voor aparte

'vrouwenfuiven' (met uitsluitend goeie vrouwenmuziek!) in het straatbeeld.

NAAKT

Begin jaren negentig kondigde een nieuwe trend zich aan: op de meeste fuifaffiches plaatsten de kringen een halfnaakte

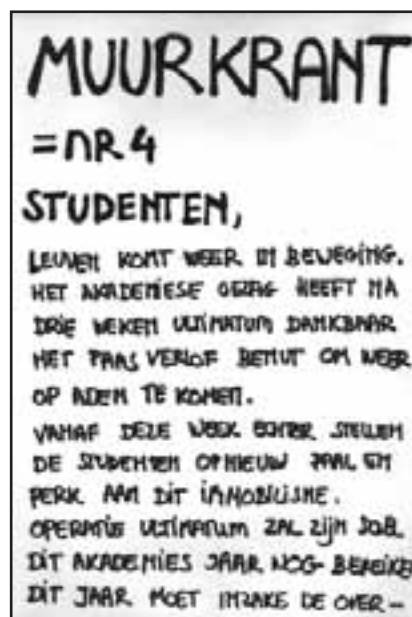

anorexia-babe als eyecatcher, een marketingtruukje dat kwam overgewaaid uit het milieu van de kommersiële techno-fuiven. De plakaffiches waren toegesneden op maat van wat men in Engeland tegenwoordig de 'new lad' placht te noemen: een menssoort wiens interesseveld zich voornamelijk beperkt tot het lezen van badpakspecials in P-Magazine, auto's en bierconsumptie. De affiches hadden dan ook nog maar weinig te maken met de 'naakt'-affiches uit de jaren zeventig. Toen was naakt nog provocerend, nu was het enkel een handig verkoopspedeetje

"De fuifaffiches uit de jaren tachtig kenmerkten zich vooral door een boyscouterige suffigheid"

waarmee de kringen naar de gunst van het studentenvolk lonkten. Zonder daarbij veel tegenwind te krijgen, overigens.

Enkel in de herfst van 1997 was er even konsternatie toen de Sociale Raad, een van de geledingen van de Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie, openlijk haar bezorgdheid uitte over de affiches. De sociale jongens en meisjes stoorden zich niet alleen aan het weinig realistische vrouwbeeld op de plakaffiches, maar ook aan de oneerlijke reclame (de 'sierwijven' van de affiches bleken immers zelden of nooit op de fuif op te duiken). Meteen ondertekenden de verschillende kringen een sjarter, waarin ze beloofden om een meer realistisch vrouwbeeld te ontvouwen op hun plakaffiches. Daarnaast hoopte Sora ook op meer kritische stemmen van studenten zelf om de vloed aan babe-affiches in te dij-

ken. Drie jaar later blijkt de aktie van Sora weinig zoden aan de dijk te hebben gebracht. De presidia trokken zich weinig aan van het sjarter en gingen vrolijk door met het scannen van foto's uit badpakcatalogi en mannenbladen. En afgezien van een enkele studente die vorig jaar bij de vertrouwenspersoon ongewenste intimiteiten klacht indiende tegen de affiches, is het protest tegen de in testosteron gedrenkte posters ook bij studenten meer dan ooit verstomd. Dat bleek een paar weken

geleden nog toen Sora besliste haar drie jaar oude standpunt te verwerpen en zich niet langer te verzetten tegen de bewuste affiches.

Stijn Tormans

De bovenstaande affiches komen uit de 'kollektie Koen Peeters' van het Universiteitsarchief, waarvoor dank.

Kersen op een zwart bord

Et regent al jaren prijzen voor de Iraanse film. Het grootste prijsbeest blijft wel regisseur Abbas Kiarostami. Een nieuwe generatie filmers staat in het streng-islamitische land echter al te trappelen. En zie: ook zij skoren hoog aan het prijzenfirmament. Het Stuc geeft in haar filmreeksen in januari dan ook vrij spel aan de Iranese film.

Taste of Cherry is ongetwijfeld een hoogtepunt in Kiarostami's oeuvre. Met simpele, minimale kamerbewegingen vertelt hij het verhaal van meneer Badii die op zoek gaat naar een mens die hem wil helpen. Waaruit die mens zijn taak zal bestaan, wordt pas langzamerhand duidelijk: meneer Badii wil zelfmoord plegen — een onderwerp waar in de Islam een zwaar taboe op rust — en is op zoek naar iemand die hem wil begraven.

De put heeft hij zelf al gegraven, iemand moet die enkel dicht gooien de ochtend nadat hij er al zijn slaappillen heeft geslikt.

VOYEUR

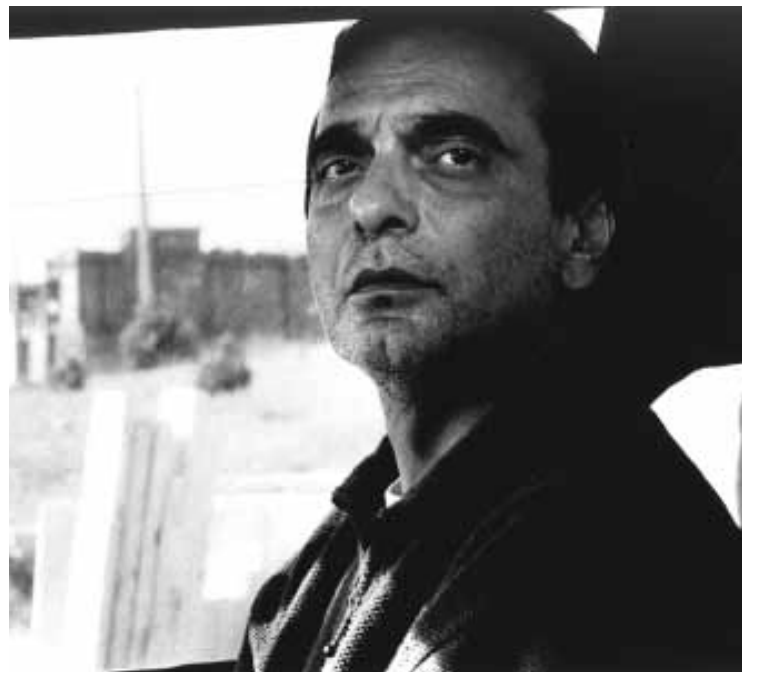
Het gaat Kiarostami niet om de zelfmoord. Het gaat hem zeker niet om de reden waarom Badii dat wil doen. Waar het de Iraniër om gaat is de onmogelijkheid van menselijk contact. Dat blijkt al uit de lange openingscène: als een voyeur kijkt Badii vanuit het raampje van zijn rijdende auto mistroostig naar de mensen op de straat. Alsof het een andere wereld betreft, waar hij geen deel aanheeft, aanschouwt hij met mistroostige blik de anderen. Hij benadert een eerste man met zijn vraag een klusje op te knappen tegen een vorstelijke verloning. De man weigert, dreigt er zelfs mee Badii op zijn gezicht te slaan. Ook een jonge legionair, die evenzeer nood heeft

aan contact, schrikt terug voor de taak. Ook een jonge moslimseminarist kan hem niet ompraten en komt niet verder dan wat platitudes tegen de zelfmoordgedachten van de chauffeur.

Een oude taksidermist lijkt uiteindelijk een gevoelige snaar te raken: "Kan je echt de smaak van kersen opgeven?" en hij vertelt het verhaal hoe hij zelf ooit met zelfmoordgedachten speelde, maar bij het ochtendgloren door de geur van zoete moerbeien was verlakt en met een mand vol geurige vruchten bij vrouw en kinderen was teruggekomen. Het kan Badii niet overtuigen maar iets lijkt toch te kantelen: "Als je me morgen komt begraven, roep dan heel luid, of nee, schud me stevig de schouders. Ik zal misschien enkel slapen."

Het gevoel van absolute eenzaamheid dat zo sterk uit de film spreekt verkreeg Kiarostami voor een groot deel door zijn opnameproces. De meeste acteurs hebben elkaar tijdens de opnames nooit ontmoet. Elk kwam zijn stuk in de dialoog afzonderlijk spelen terwijl op de zetel van de tegenpartij de kameraman zat, of de regisseur. Tijdens de meeste dialogen ligt de focus ook niet op de spreker maar op de luisteraar en even vaak horen we de conversatie gewoon *off-screen*.

Wat Kiarostami met zijn minimale middelen doet is ronduit verbluffend: met de beelden van een rijdende auto, enkele *talking heads* en het oogverblindend mooie Iraanse landschap komt hij tot een schitterende compositie. Er is niets zo mooi als

de beelden van de auto die de berg oprijdt terwijl *off-screen* de twee personages hun conversatie verder zetten. *Taste of Cherry* is zo'n film die drijft op de innerlijke kracht die ervan uitstraalt: het samenspel van ingehouden spel, schitterende beelden en minimale, juist geritmeerde kamerbewegingen zorgen voor een film die aanvoelt als een warme sjaal op een koude, winterse dag.

KOERDEN

Semira Makhmalbaf is genetisch bevoordeeld: het filmen zit haar in het bloed. Haar vader was immers ook een bekend Iraanees sineast. Met haar tweede film *Le Tableau Noir* won ze op het laatste filmfestival van Cannes de Camera d'or. Ze vertelt hierin het verhaal van twee zwerfende groepen — een groep dolende leraren op zoek naar leerlingen en een bende smokkelende jochies — die met elkaar vermengd geraken. Over alles hangt de dreiging van de moderne oorlog zoals we die kennen van de Golf en Kosovo. De *cleane* oorlog, die je niet ziet aankomen. Meer bepaald regeert de angst voor een gasaanval. Wanneer de groepen in een melkwitte wolk terecht komen, hangt dan ook de vraag "is het een gas of is het gewoon mist" tussen hen in.

Twee verhalen beginnen op dat moment: één leraar komt terecht bij het groepje smokkelaars en stelt voor hen te leren lezen en schrijven. De kinderen hebben er geen boodschap aan, het dagelijkse gevecht om het bestaan is hen genoeg. Toch ontstaat tussen hem en een van de jongetjes een band als ze tot de vaststelling komen dezelfde voornaam te dragen. De onderwijzer belooft hem zijn naam te leren schrijven. Mooie scènes van het geïmproviseerd schoolje zijn het gevolg.

Het tweede verhaal is dat van een andere leraar die terecht komt bij een groep oude Koerdische mannen. Hij wordt verliefd op het enige meisje dat in de groep aanwezig is en in een bocht van de weg wordt het huwelijk ingezegend en even snel gekonsumeerd in een geïmproviseerde alkoof. Het zwarte bord dat de onderwijzer meezeult moet onbeschaamde blikken afschermen.

Le Tableau noir is een ode aan de weerbaarheid van de mens. Zoals Odysseus listig aan de woede van de sykloop ontsnapte door zich onder de schapen te mengen, zo vinden de personages elke keer opnieuw een oplossing. Het zwarte bord dat de onderwijzers meezeulen wordt even snel een schild tegen kogels of een bruidschat.

Durven we het zeggen? Het mag, nee, het moet gezegd: deze twee films zijn pareltjes.

Matthieu Van Steenkiste

Taste of Cherry speelt op maandag 29 januari om 20u. en op dinsdag 30 januari om 22.30u. *Le Tableau noir* speelt op maandag 29 januari om 22.30u. en op dinsdag 30 januari om 20u. Steeds in de Stuczaal. Info & tickets: 016/20.81.33

BOYBAND: GILLENDE MEIDEN EN HIPPE DANSPASJES

Nieuwe jongensgroep verovert Vlaanderen

New Kids on the Block, Take That, Get Ready,... stuk voor stuk zijn ze gesplit. In Nederland blijven de jongensgroepen daarentegen als kolen uit de grond schieten en oogsten ze nog steeds het nodige sukses. Melody Musical Productions zag hierin een gat in de markt en pakt uit met de hitmusical *Boyband*.

De musical *Boyband* was in Engeland een monsterhit. Na een succesvolle toernee door het land ging hij op 8 juni 1999 in première in het mekka van de musicals, het Londense West End. De soundtrack was een gigantisch succes en het openingsnummer "Set me free" stond wekenlang hoog in de Engelse charts genoteerd. De rest van Europa kon niet achterblijven en daarom gaat de show nu over het kontinent toeren, te beginnen bij Denemarken, Nederland en België.

De musical vertelt het succesverhaal achter bekende boysbands als Take That en de Backstreet Boys. Wayland is een manager wiens carrière in het slop is geraakt. Om deze nieuw leven in te blazen besluit hij een jongensgroepje op te richten. Uit een aantal auditierondes komen vijf jongens naar voren die met de groep Freedom hun wildste dromen hopen te verwezenlijken.

Hun manager ziet hen echter slechts als een door hem gecreëerd produkt waarover hij alle zeggenschap heeft. Ook binnen de groep zelf is niet alles rozegeur en manenschijs. Leadzanger Sean en songwriter Danny liggen voortdurend met elkaar in konflikt. Adam kan de psychische druk niet aan en zoekt zijn heil in de pillen. Jay heeft een kind maar moet dit omwille van het imago van de groep geheimhouden. En Matt probeert angstvallig zijn homoseksualiteit voor de buitenwereld verborgen te houden.

KONSERT

Dat *Boyband* in Engeland zo goed scoorde, is grotendeels te danken aan de liedjes. Deze zijn geschreven door de songwriters van succesformaties als Take That, de Spice Girls en Peter André. Ze hebben dan ook een hoog popgehalte waardoor ze gemakkelijk in het geheugen blijven hangen. Ze worden in het Engels uitgevoerd en gepresenteerd in de vorm van een live-konsert dat wordt afgewisseld met gespeelde dialoogscènes.

In tegenstelling tot de meeste echte boysbands kunnen de vijf jongens in deze musical wel zingen. Richard Rodermond, Duncan Anepool en Axel de Graaf deden al ruime ervaring op in andere musicals. Soapie Charles Luske was leadzanger bij verschillende Nederlandse jongensgroepjes

en Ivo Chundro was danser en achtergrondzanger bij onder andere CB Milton en René Froger. Ze hebben ook alle vijf een hoog *hunk*-gehalte. De bij deze muziek verplichte danspases zijn piekfijn verzorgd. Dat kan ook niet anders want de choreografie was in handen van niemand minder dan Nederland's musicalwonderboy Stanley Burleson. Er is ook voor een bekende kop gezorgd: de rol van sluwe manager Wayland wordt vertolkt door oude rot in het vak Johnny Kraaykamp Junior.

Boyband is een luchtige musical met aanstekelijke songs en een makkelijk verhaaltje. Het jonge, vrouwelijke publiek zal ongetwijfeld genieten van de liedjes en menig natte droom overhouden aan de vijf Nederlandse binken. Daarnaast is deze musical een aanrader voor iedereen die om nostalgische redenen nog eens de tijd van Good Shape, Get Ready en Boysband wil herbeleven of gewoon een ontspannend avondje in het teater wil doorbrengen.

Heidi Van Hout

Boyband speelt op donderdag 25 januari in de Stadsschouwburg. Kaarten zijn te bestellen op het nummer: 016/22.21.13. Meer informatie over de musical vindt u op: <http://www.boyband.nl>.

Songsmid slaat toe te L.

Fef Mercelis verkocht van zijn magistrale debuut in totaal vijftienhonderd exemplaren, van Anton Walgrave's plaat zijn er een klein jaar na het verschijnen een tweeduizendtal over de toonbank gegaan en wat Pieter-Jan De Smet gedaan heeft weten wij niet, maar het ligt ongetwijfeld in diezelfde regionen. God straft wie singer-song-writer in Vlaanderen wil zijn. En toch blijven zovelen het proberen.

Ondanks het geringe succes van de gemiddelde Vlaamse songsmid mocht Leuvenaar Tom Helsen toch een tweede cd opnemen. Met gunstig gevolg trouwens: Novastar Joost Zweegers kwam een produktioneel handje toesteken en leerde Tom *en passant* enkele songschrijfkneepjes. In de nasleep van de hele Novastar-mediahype ("de heisa", dixit Zweegers) kreeg ook Helsen zijn deel van de aandacht en de broodnodige *airplay* op Studio Brussel.

HOOGGESPANNEN

Helsen kan het best gekwalificeerd worden als een 'intuïtief muzikant' die op een heel naïeve manier songs is beginnen schrijven. Zo moest Zweegers hem bij het werken aan de nummers van zijn tweede album *Tom is doing great* het gebruik van een brug uitleggen, hoewel hij dat eigenlijk al toepaste. Ook zijn deelname aan de Rockrally was eerder een toeval dan een weloverwogen carrièrerezet: "Toen ik me inschreef voor de RockRally wist ik nauwelijks wat dat was. Ik dacht dat het een voorstelling was van grotere groepen die minstens één cd uithebben." Helsen stuurde toch een bandje in, kwam, zag, en werd tweede na Novastar.

Werd Helsen bij het verschijnen van zijn titelloze debuut nog verweten een Buf-

falo Tom en Counting Crowsepigoon te zijn, op zijn recentste worp krijgt de Leuvenaar langzamerhand een eigen gezicht. De cd start ijzersterk met de huidige single *When Marvin calls* en gaat verder met de eveneens door Joost Zweegers geproduceerde titelsong. Dat deze twee liedjes de plaat openen zorgt er natuurlijk voor dat de verwachtingen voor de rest van de plaat hooggespannen zijn. Dat valt wat tegen, al ligt dat niet zozeer aan het songmateriaal dan wel aan het feit dat het vervolg eerder het predikaat 'ondergeproduceerd' verdient. Mooie vioolpartijen wel van Andries Boone maar stuk voor stuk klinken de nummers als veredelde demo's. Helsen is

zich echter van dit euvel bewust en liet dan ook weten voor de opnames van een volgende plaat een gigantisch budget ter beschikking te willen hebben. De verkoopsijfers van de gemiddelde Vlaamse jongenmet-gitaar in het achterhoofd, kunnen echter wel vraagtekens worden geplaatst bij deze ambities.

Tweeduizend mag Helsen dan eindelijk de aandacht gegeven hebben die hij verdient, het noodlot sloeg toch nog toe. Was Tom Helsen na de RockRally '96 een groep geworden, door het recente opstappen van drummer Des van Weddingen werd Tom Helsen opnieuw de jongen met gitaar die ooit in zijn slaapkamer liedjes begon te schrijven.

HUIVER

En dan? Genoeg objectiviteit. Genoeg over productie, Joost Zweegers en gemiddelde verkoopsijfers. Het voordeel aan jongenmet-gitaren is immers dat hun liedjes er ook in al hun naaktheid staan. Denk aan *Cynthia's gone* van Venus in Flames en huiver opnieuw, denk aan Luka Bloom die een tent van duizend man bezweert met één gitaar en voel hoe je toen zweefde. Tom Helsen speelt voorlopig nog in het Stuc, een wei of een strand in juli wacht ongetwijfeld. Ga woensdag kijken en imponeer deze zomer uw vrienden met een stoer "ik was erbij".

Matthieu Van Steenkiste

Diskografie: Tom Helsen, 1998, universal/B-track en Tom is doing great, 2000, B-track. Tom Helsen konserteert in het Stuc op woensdag 24 januari om 20.30u. Het voorprogramma wordt verzorgd door Lester. Info & tickets: 016/20.81.33.

(foto Ellen Claes)

DE TIJD SPELT BAL VAN DE POMPIERS MET BEKENDE KOPPEN

Gezien op tv!

Fert Anciaux heeft het er vaak over: de cultuurparticipatie moet hoger. Er moeten dus meer mensen naar het teater gelokt worden. Met zijn nieuwste productie *Bal Van De Pompiers* lijkt Teatergezelschap De Tijd de oplossing gevonden te hebben: stel een cast samen van acteurs wiens hoofd al menig Vlaamse teevee-serie of film heeft gesierd. De (onverwachte) stormloop was er, maar levert het ook goed teater op?

Bal Van De Pompiers vertelt het verhaal van brave burger Biedermann die, net als alle andere brave burgers, siddert en beeft voor een niets of niemand ontziende pyromaan die de stad onveilig maakt. De brandstichter gaat steeds op dezelfde wijze te werk: hij doet zich voor als leurder en steekt vervolgens op zijn gemak de boel in brand. De stad trilt op haar grondvesten. "Waar zal hij nu weer toeslaan?" De brandweer waakt echter en stelt de burgers gerust.

Wanneer op een dag een vreemde leurder zich aan Biedermann opdringt en hem overtuigt om hem op de zolder te laten slapen, stapelen de situaties zich op. Biedermann blijft ziende blind en weigert in te zien dat hij de befaamde brandstichter onderdak verleent en dat die onder zijn dak vanalles uitspookt. Ziet Biedermann echt niets of weigert hij uit angst iets te doen?

Biedermann und die Brandstifter is een stuk van Max Frisch uit de jaren vijftig. Frisch schreef het stuk als een allegorie van de

opgang van Hitler in de jaren dertig en zo valt het ook nu nog te zien, hoewel vertaler Filip Vanluchene er naar eigen zeggen alle verwijzingen uit heeft gehaald. Door het hele stuk heen zie je de bange burger die uit angst de brandstichter geen strobreed in de weg durft leggen. "We moeten hem te vriend houden. We kunnen hem beter als vriend dan als vijand hebben."

Zoals gezegd maakte Filip Vanluchene een aangepaste vertaling van het stuk in zijn eigen idioom, dat geen dialekt is, maar toch erg Vlaams aandoet. Dat *Vervlaamste* is vooral te merken aan de rol van het koor, dat bestaat uit drie brandweermannen die het stuk een erg volks en vermakelijk element geven.

VLAAMSCH

In dat koor schuilt echter het problematische van deze voorstelling. Dat veel mensen komen kijken omdat zowat de hele cast uit bekende Vlamingen bestaat, kan enkel positief zijn. Vervelender wordt het wel als het koor van zeer bekende Vlaamse acteurs — dat uiteindelijk maar een kleine rol speelt in het stuk — met het leeuwendeel van de aandacht gaat lopen. De fokus verschuift zo van Frisch's venijnig verwijt aan de angst en blindheid van de burgerij naar gemakkelijk amuse-

ment. Het ware een veel gedurfdere keuze geweest van regisseur Johan Van Assche om het publiek, dat komt voor al de bekende gezichten, met hun neus op de harde realiteit te drukken in plaats van ze gezellig te laten meezingen met liedjes over "De pompier, de pompier".

Bal Van De Pompiers drijft door die inhoudelijke verschuiving in de richting van 'verhaaltje vertellen' vooral op het sterke spel van de acteurs. Dat is immers ook iets dat

niet ontkend kan worden: stuk voor stuk, van Gene Bervoets over Warre Borgmans tot Wim Opbrouck, zijn dit rasacteurs. Het zijn entertainers van topnivo. Het enige waar je achteraf mee blijft zitten is het gevoel dat dezelfde acteurs met dezelfde tekst, mits enkele moedige keuzes, een voorstelling hadden kunnen maken die echt iets zegt over de dag van vandaag. Nu overheerst echter het gevoel dat deze vrienden-onder-elkaar het zich vooral gemakkelijk hebben gemaakt.

Matthieu Van Steenkiste

De Tijd speelt Bal van de Pompiers op woensdag 24 januari in de Stadschouwburg. Organisatie Dubbelspel. Info & tickets: 016/22.21.13.

Op een scheermesje naar de 21ste eeuw

Avontuurlijker dan dokter Livingstone in een amazoneclan. Mooier dan een regenboog in de herfst. Intrigerender dan de ogen van uw lief op een maanblinde nacht. Uiteraard hebben we het hier over het volgende konsert uit De Nieuwe Reeks, een poging van enkele laatstejaars musikologie om met een uitgekend programma man, paard, kar, student, kortom iedereen naar het Hogeheuvelcollege te lokken. Het startschot van De Nieuwe Reeks katalteerde Bach op een scheermesje naar de 21ste eeuw. Ook het programma van editie twee lonkt veelbelovend.

Liszt, Brahms, Schönberg, Webern, Berg, Joplin en Stravinsky. Van stoeien met covers wegglijden in de ultieme *Weltschmerz* tot een zatte Russische wals, steeds op muziek die balsemt en prikkelt, elektrificeert en u met kaarslicht een satijnen goedenacht toewenst. Geef toe: er bestaat slechter gezelschap om uw dinsdagavond mee door te brengen.

BREUKLIJN

Transkripties. Noem het een soort covers in de klassieke muziek. Al eeuwenlang parodiëren, persifleren of huldigen komponisten elkaars werk in transkripties. Organisten rammen nogal eens graag de hele opera Carmen door hun instrument — in precies tien minuten. Vooral Franz Liszt was goed in transkripties. Beethoven, Bach, hele

opera's vertaalden zich door de graatmagere komponist zijn vingers in ijle pianoklanken. Liszt beende *Isoldes Liebestod* van Wagner uit tot de essentie. Weg zijn de stouterende kopers en de repetitieve strijkers. Wat overblijft: pianoklanken die zeilen op een woelige zee. Windstiltes liggen binnen gehoorsafstand.

Zoals steeds wisselt De Nieuwe Reeks gevestigde waarden af met sleutelfiguren uit de twintigste eeuw. Schönberg, Alban Berg, en Anton Webern stonden met één been in de Duitse romantiek, met het andere op een breuklijn met de hele muziekgeschiedenis. Muziek die schuift tussen harmonieus en atonaal: aan de ene kant spuugden Schönberg en co op tradities, aan de andere kant konden of wilden ze er niet onderuit.

Vooral bij Schönberg levert dat boeiende konfrontaties op. In de opera *Möses und Aaron* stelt hij in

de beroemde eindscène ("O woord, o woord dat mij ontbreekt") niets minder dan het failliet van de taal aan de kaak. 's Mans *Drei Klavier Stücke* klinken als een tapijt van klusters, zich met torenhoge trillers inbeddend naar een hoogtepunt.

Stravinsky is die andere grote meneer. Zijn *Sacre du Printemps*, een loeiharde brok *noise*, luidde in 1913 de twintigste eeuw definitief voor geopend. Vreemd genoeg hield hij zich de jaren ervoor, in pakweg

zijn transkripties van Bach en Telemann, opvallend sober. De Nieuwe Reeks programmeert drie bewegingen uit *Petrouchka*, een stuk uit 1911. Als een dronken koe walst vrolijke kermismuziek doorheen tradities, breekt ze ermee, bouwt ze een feestje op de brokstukken. Karnavalsmuziek op Russische dansjes... alles kan. Benieuwd hoe dat op een naakte piano klinkt.

Zodus. Eerder al haalde pianist Thomas Dieltjens een heuse *tour de force* uit tijdens Berio's *Sequenza*. Dit programma surft door zijn slimme volgorde van avant-garde en gevestigde waarden op een scheermesje naar de 21ste eeuw. Alweer. En alweer hamert de avond zich tot een uitdaging. Zowel voor Dieltjens, het publiek als de organiserende musikologen. Met een kamerbrede glimlach buitenkomen bij een klassiek konsert? Met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid voorspellen wij u: het kan.

Filip Hermans

De Nieuwe Reeks op dinsdag 30 januari in het Hogeheuvelcollege, Naamsestraat 69. De inleiding begint om 19.45u. stipt. Info en reserveren op 016/20.08.15 of denieuwereeks@hotmail.com.

LAMPE SPEELT HET LITTEKEN LIP

Bekkentrekken en filosoferen

Megen fabels. In de eerste fabel krijgen drie mannen een brief. Een brief die hun het leven voorschrijft, herinneringen herhaalt en hun toekomst doorzichtig maakt. Het vergeelde kleinood blijkt afgestempeld in 1790, in Koningsberg. "Toen de bakstenen van mijn huis nog in een hoop Limburgse drek lagen," stelt een van de drie. Nee, het wordt geen historisch epos, geen esoterische thriller. Een ijle tocht langs een reeks filosofische beschouwingen in een poëtisch jasje, dat kunnen we krijgen.

Wouter Hendrickx, Geert Van Rampelberg en Adriaan Van den Hoof, de drie mannen in kwestie, laten zich niet intimideren door het zwaarwichtige karakter van de teatertekst van de hand van Pieter de Buysser. De tekst, doorspekt met allerlei complexe verwijzingen naar filosofische grootmeesters als Kant, Franciscus, Kafka en Nietzsche, krijgt een luchtige enscenering toebedeeld. Van den Hoof — bekend van tv, jawel — speelt guldig de bekkentrekken lollbroek zoals we dat van hem gewend zijn. Vraag is nu of dat de voorstelling goed doet of net niet.

HILARISCH

De drie slagen er alleszins in een aantal hilarische scènes op poten te zetten. Zo kent de voorstelling een memorabel moment wanneer de drie mannen blootvoets in een met water gevulde gietijzeren kuip plaatsnemen en er verwoede pogingen ondernemen om met behulp van een brandende lamp kortsluiting te veroorzaken. Ook de tweede fabel weet te overtuigen. Hendrickx en Van den Hoof geven er een staaltje heerlijk absurd

teater weg. De sterkste momenten in de voorstelling kunnen we dus gelijkgeschakelen met de grappigste momenten. En gezien het opzet van de tekst zorgt dat bijwijlen voor een ietwat wrange nasmaak.

Hoe hard de drie mannen op het podium ook mogen proberen, het is uiteindelijk de ronduit schitterende tekst van De Buysser die de show steelt. De Buysser schept een fantasiewereld in woorden, een taaltje dat tegelijk figuratief en diepzinnig is, dat poëzie en filosofie met elkaar verbindt. Zo legt hij een link tussen een eekhoorn die de weg naar Londen vraagt en Immanuel Kant. Verder bevraagt hij — denk aan de brief die opduikt in de eerste fabel — in hoeverre we leven of geleefd worden. Kan een mens zich eigenlijk wel losrukken uit zijn eigen registers?

KLOWNESK

De Buysser reikt Lampe een tekst aan die staat op zich. Een tekst die op het podium geen franjes nodig heeft, maar eerder een sterk figuratieve benadering vraagt. En net op dit punt heeft Lampe de bal misgeslagen. De bij momenten hopeloos klowneske enscenering, een aantal nutteloos intermezzo's, zoals het verhuizen van een hoop stoelen van de ene naar de andere kant van de scène, zwakken de voorstelling af waardoor het geheel met een tekort aan *body* blijft zitten. Na ruim een uur statisch teatergeweld is het grootste deel van de tekst in het ijle blijven hangen en blijven enkel de grappen en grollen van de acteurs in het geheugen zitten.

Dat het nochtans beter kan, bewijst Wouter Hendrickx in een specifieke scène die er wel in slaagt tekst en enscenering te verzoenen. Met behulp van een soort *mono-*

logue intérieure creëert Hendrickx een sfeertje dat het publiek bij het nekvel grijpt. Hij heeft het over het openbreken van het hart met de elleboog, het hart dat uiteindelijk leeg blijkt te zijn. Het doet in de verte aan *Hartstuk* van Heiner Müller denken.

GEBOCHELD

In de negende en laatste fabel blijkt Lampe, de gebochelde knecht van Kant, de geheimzinnige briefschrijver te zijn. De Buysser perst nog een laatste sprintje uit zijn pen en laat een magistraal stukje filosofie achter. De sirkel is rond? Zo zou het moeten zijn, maar helaas.

Het Litteken Lip herbergt een aantal beloftevolle componenten. Een — zoals hierboven beschreven — sublieme teatertekst en een trio talentvolle jonge acteurs. Toch kan de voorstelling niet echt overtuigen. Het geheel is genietbaar maar mist een tweede been om op te staan. Een gemiste kans.

Els Silvrants

Lampe speelt *Het Litteken Lip* op dinsdag 23 en woensdag 24 januari om 20.30u in de Vlamingenstraat 83. Info & tickets: 016/20.81.33.

Praten voor een publiek of in een vergadering (of op een examen) is niet altijd vanzelfsprekend. Wij bieden u de kans uw communicatievaardigheden bij te schaven. Op amper één dag brengen we u de essentiële elementen bij via een multidisciplinair uitgekende aanpak. We bekijken het spreken communicatief, logopedisch en psychologisch. Er gaat een inleidingsdag door in Leuven op 18.2, van 9.30 tot 19 u. Wel op voorhand inschrijven (voor 3.2) en betalen (700 fr. op 230-0140536-03, Basistraining Spreken) Info: 016/20.43.13 of 016/23.50.50, <basisspreken@hotmail.com>

Oorgetuigen Comme il faut

De sukkulente reeks Oorgetuigen van Loko-Kultuurraad (Kura) houdt van vele muziekjes. Na de avonturen van Serge in glamourland, de beats and pieces van 4T4 en de barok van Jasper komt nu het kleinkunst-kabaret aan bod. Koester geen *IJdele Hoop* meer, betaal *Andermans Gelag*: Raf Walschaerts is *Bek!*.

Het moet ergens in 1987 op een Gents studentenfeest zijn geweest dat de broertjes Walschaerts hun eerste optreden deden. Vanaf dan ging het met Kommil Foo van show naar show. In 1992 komt de erkenning met de Nederlandse Camentenprijs voor hun voorstelling *Plank*. De grote doorbraak komt er in 1994 als de broertjes Walschaerts wekelijks de muziek verzorgen in het kijkbuissukses *Morgen Maandag* van Mark Uytterhoeven.

Sindsdien is het goed gegaan met Kommil Foo. Steeds meer publiek ontdekte hun steeds beter wordende shows. In 1998 werd tien jaar grappen, grollen en liedjes gevierd met een *beste van*. Hoogtepunt in hun carrière wordt ongetwijfeld de passage van Raf Walschaerts in het onvolprezen Kuraprojekt *Oorgetuigen*. Wie wil weten waar het allemaal vandaan komt en welke muziek hen daarbij op weg heeft gezet: slechts één adres.

(mvs)

Oorgetuigen met Raf Walschaerts van Kommil Foo, op maandag 22 januari om 20u in Vergaderzaal 3 boven het Stuc. Organisatie Loko-Kultuurraad. Info & tickets: 016/20.81.33.

By the rivers of Babylon

Meer dan twee millennia geleden bloeide de Sumerische beschaving in de streek van Tigris en Eufraat, de twee grote rivieren van het Midden-Oosten. De legendarische stad Babylon is vandaag de dag nog te bezichtigen in Irak.

Maar tien jaar geleden — op 17 augustus 1991 — bombardeerden geallieerde vliegtuigen Bagdad en Irak plat. De toenmalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken James Baker heeft de bedoeling van Desert Storm perfect verwoord: "Irak terug naar het stenen tijdperk bombarderen".

Woestijnstorm kwam er nadat Irak op 2 augustus 1990 het olie-koninkrijk Koeweit was binnengevallen. Koeweit had de olieproductie opgedreven tegen de Opec-afspraken in, en bovendien boorde het kleine land olie op uit Iraakse voorraden. Hierop stelde de VN-Veiligheidsraad een embargo (resolutie 661) in, om Irak te verplichten zich terug te trekken uit Koeweit. Op 3 april 1991 stemde de VN-Veiligheidsraad een nieuwe resolutie, waarin het embargo bevestigd werd en waarin ook een programma van ontwapening opgelegd werd (UNSCOM). Iets later volgde het Olie-voor-Voedsel-programma.

Genoeg als brave inleiding, want het brutale en perverse van heel het verhaal is dat het embargo tegen Irak tot nu al aan

1,4 miljoen mensen het leven gekost heeft.

Reeds in 1988 — op het einde van de Iraaks-Iraanse oorlog — werd in het Amerikaans kongres een wet goedgekeurd tot economische boycot van Irak, maar Reagan kwam onder druk van grote Amerikaanse bedrijven (die kontrakten hadden met Irak) nooit tot ratificering van de wet.

Irak kon dankzij haar olie-eksport en (militaire) hulp van de Verenigde Staten (VS) uitgroeien tot een moderne Arabische staat, een modelnatie in de regio. In tegenstelling tot andere landen die afhankelijk zijn van de olie-eksport (bijvoorbeeld Nigeria), gebruikte Irak deze opbrengsten voor de ontwikkeling van industrie, dienstensektor, maar vooral ook onderwijs en gezondheidszorg. Voor de VS en pion Israël was deze sterke Arabische natie in een economisch belangrijke regio onaanvaardbaar. Wat je niet hoort, is dat Irak in 1990 aan de VS voorstelde om te onderhandelen over de afbouw van de chemische en biologische wapens, maar wel op voorwaarde dat andere landen in de regio hetzelfde zouden doen. Dit was een duidelijke verwijzing naar het wapenarsenaal van Israël, en voor de VS onbespreekbaar.

Terug naar het embargo, want al het nieuws en de stemmingmakerij moeten ons doen geloven dat dit embargo nodig is. Om dit te doen aanvaardden werden Irak en Saddam Hoessein gediaboliseerd, werd Saddam als een gevaar voor de hele mensheid afgeschilderd. Ook zijn CV is net als dat van andere (demokratisch verkozen) regeringsleiders niet altijd vlekkeloos, maar dat de geallieerden met hun radioactieve

wapens (jaja, de Duitse professor Günther, specialist infectieziekten, toonde reeds in 1991 evidenties van het massaal gebruik van verarmd uranium door de Amerikanen) en hun embargo wel eens het grootste gevaar kunnen zijn, dat durven slechts weinigen zeggen.

Tja, geen betere vorm van afvalverwerking dan je nucleair afval op een gekriminaliseerd land af te schieten. Het principe "de vervuiler betaalt" kan je op die manier perfect ontlopen. En de kollaterale schade neem je er dan graag bij: 50 à 80.000 Amerikaanse soldaten zijn volgens de Amerikaanse Golfoorlogsveteranen getroffen door de symptomen van het zogenaamde Balkansyndroom, in Irak zijn zowat 250.000 mensen getroffen. Iraakse moeders baren vandaag monsters in plaats van mooie schattige baby's. Maar dat nemen de Amerikanen en Engelsen (die vorig jaar om de drie dagen bombardementen uitvoerden in Irak), en heel de VN, er graag bij.

Door het embargo sterven dagelijks 167 kinderen. Deze gegevens komen niet van één of andere ekstreem-linkse organisatie, maar van Unicef en van ex-topfunctionarissen van de VN. Hans Von Sponeck, die van 1998 tot 2000 humanitair koördinator was van de VN in Irak, nam op 13 februari 2000 ontslag omdat hij — net als zijn voorganger — vond dat het internationaal recht verkracht wordt door het moordembargo. Zijn voorganger Dennis Halliday, die ook ontslag nam, noemt het zelfs een genocide.

Wie het embargo in detail bekijkt, kan moeilijk niet achterovervallen. Tandensto-

kers, potloden, toilet papier, chloor en zelfs wetenschappelijke en medische literatuur staan op de verboden lijst. Door het gebrek aan onder andere chloor is waterzuivering zeer moeilijk tot onmogelijk; door het verbod op wetenschappelijke literatuur wordt Irak ook nog eens bestolen van wetenschappelijke vooruitgang. Met een snel stijgend voorkomen van leukemie (bij ons te genezen), de opmars van infectieziekten, kinderen met afwijkingen en een groeiende kindersterfte is de medische wetenschap nochtans levensnoodzakelijk. Ook eenvoudige medische hulp kan dikwijls niet gegeven worden met verschrikkelijke gevolgen vandiën.

Ik kan niet anders dan oproepen om dit embargo onvoorwaardelijk te stoppen en om solidair te zijn met de Irakezen. Irak is terug een derdewereldland geworden en heeft veel van haar beschavingsrijkdom uit de tijd van Babylon verloren. Onder auspiciën van de Verenigde Naties zijn reeds 1,4 miljoen Irakezen gestorven. Waarom? De oorlog en het embargo tegen Irak (en tegen andere zogenaamde 'schurkenstaten' en landen als Cuba met een ander ontwikkelingsmodel) is voor de VS en zijn bondgenoten het ultieme wapen tegen wie zich probeert te verzetten tegen de onrechtvaardige economische verhoudingen. Een beetje gezond verstand alstublieft.

Koen Neyens
Aktief bij Geneeskunde voor de Derde Wereld

Cursussen voorjaar 2001

In de komende weken starten volgende cursussen:

Wegwijs in popmuziek.

Gert Keunen

Zeven maandagen van 20 tot 22 uur, vanaf 5 februari.

Eenheid in verscheidenheid.

Een overzicht van de kunst in de islamwereld.

Guy Stevens, Amarant

Acht maandagen van 19.30 tot 22.00 uur, vanaf 5 maart
A.o.6.

De liefde in de filosofie en de literatuur.

Patricia De Martelaere

Drie maandagen van 20 tot 22 uur, vanaf 5 februari.

Het stilleven en het portret.

Bart Verschaffel

Vier maandagen van 20 tot 22 uur, vanaf 26 febr.

Wegwijs in weten.

Steven Stroeykens.

Vier dinsdagen van 20 tot 22 uur, vanaf 20 februari.

Later in het voorjaar: cursussen over beeldende kunst, jazz, klassieke muziek, stand-up comedy, enz.

Vraag de gratis brochure:

Cultureel Centrum Leuven, Brusselsestraat 63,

3000 Leuven, 016 / 22 21 13

of raadpleeg de website www.leuven.be/cultureelcentrum

Grand Café La Royale het eet-, praat- en leescafé

tegenover het station in Leuven

dagmenu en à la carte, snacks, ijsjes en ... tapbieren en groentesappen, warm en sterk en ... elke dag diverse (inter)nationale dagbladen, tijdschriften en ...

(advertentie)

elke dag open tot 1 uur 's nachts

“Oh, gewoon niets doen, joh”

Studenten Germaanse kennen hem als die leuke Nederlandse prof die elk jaar rond Sinterklaas pepernoten uitdeelt in de les. De mensen van Fak Letteren kennen hem dan weer als de prof die vanop een tafel speeches geeft over het duizendjarige bestaan van het lidwoord ‘een’. Professor Johannes — Joop voor de vrienden — Van der Horst over het Algemeen Beschaafd Ladeuzepleins en de voordelen van semestereksamens.

Veto: *U bent professor historische taalkunde. Wat houdt dat precies in?*

Johannes Van der Horst: «Het vak houdt zich bezig met de geschiedenis van de taal, in mijn geval het Nederlands. Dat loopt vanaf de oudste tijden, over het Indo-Europees tot het hedendaagse Nederlands. Praktisch gezien hou ik me bezig met het Oud-, Middelen- en hedendaagse Nederlands. Daarnaast bestudeer ik ook het Gotisch en de dialecten in het hedendaagse Nederlands.»

Veto: *Zoals alle talen is het Nederlands voortdurend in evolutie. Kan u enkele voorbeelden geven?*

Van der Horst: «Een interessante evolutie die we vooral in het zuiden meemaken, is het gebruik van ‘gaan’ als hulpwerkwoord van de toekomst in zinnen zoals “Dat gaat moeilijk zijn” en “Ik ga gaan zwemmen.” In zekere mate bestaat dat ook al in het noorden, maar we zijn hier een stapje verder. Er zijn ook aspecten waar het noorden voorloopt, zoals het Noord-Nederlandse ‘hun’ in “Hun doen dat niet.” Ik verwacht dat dat er op termijn hier ook in zal komen.»

Veto: *Hoe zal het Nederlands er over driehonderd jaar uitzien?*

Van der Horst: «Om daar een idee van te krijgen moet je terugkijken naar het Nederlands van driehonderd jaar geleden. Wij kunnen het Nederlands van 1700 wel begrijpen. We komen regelmatig woorden tegen die we niet kennen, maar met een beetje moeite is het wel te lezen. Ik denk dat dat over driehonderd jaar ongeveer hetzelfde zal zijn. Het Nederlands heeft een kernwoordenschat die niet op één-twee-drie verandert. De structuur van de taal zal ook niet zo heel grondig veranderen. In welke richting de veranderingen zullen zijn, kan niemand zeggen, hoewel men wel een paar stappen kan voorspellen. Zo gaan we bijvoorbeeld meer hulpwerkwoorden hebben.»

DIALEKT

Veto: *Taalpuristen hebben het bij de evolutie van de taal al snel over taalverloeding. Hoe kijkt u daar tegenaan?*

Van der Horst: «Een van de eerste regels van de wetenschap is dat je je mening buitenspel zet. Je moet aan een taalkundige nooit vragen of hij iets goed of slecht vindt want als taalkundige heeft hij daar geen mening over. Biologen onderscheiden ook geen vieze beesten en artsen geen mooie en lelijke patiënten. Voor jezelf mag je daar ‘s avonds natuurlijk wel een mening over hebben en dan denk ik dat het reuze meevalt met die verloeding. Ik wil mij als buitenlander ook niet te veel moeien in taalpolitieke kwesties. Mijn voorganger, Piet Paardekooper (ook een Nederlander, lg, hvh), heeft meer dan eens opruiende taal gesproken in dat verband. Hij is dan ook tot twee maal toe België uitgezet.»

Veto: *U heeft dan als taalkundige ook geen mening over de afwijkende spelling die Veto hanteert?*

Van der Horst: «Ik vind spelling bijzonder oninteressant. In mijn eigen teksten gebruik ik de algemene spelling. Ik ben wel ongelukkig over de jongste spellingverandering, ik had liever de oude spelling behouden. Die had ook tekortkomingen, maar was algemeen ingeburgerd. Dat is de grootste verdienste die een spelling kan hebben, de rest is bijzaak.»

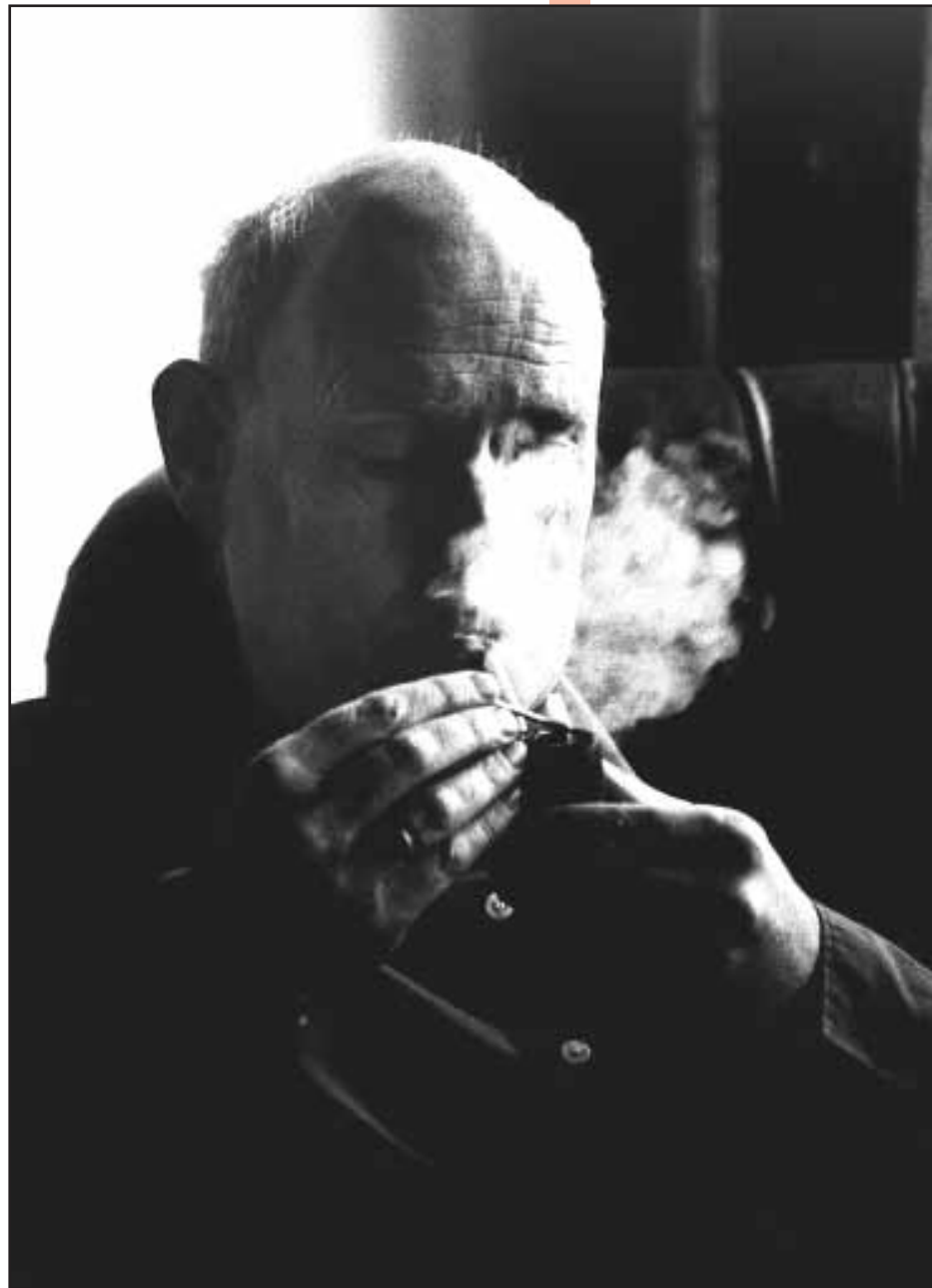
Veto: *In het verleden zijn er veel taalzuiveringsboekjes uitgebracht. Bent u van mening dat die een taalevolutie kunnen tegenhouden?*

Van der Horst: «Een legioen van die boekjes heeft in de eerste helft van de eeuw wel iets uitgericht. In onze periode heb je de luxesituatie van een beschikbare standaardtaal. De situatie waarin je iemand niet verstaat omdat hij alleen dialect spreekt, is van een uitstervend slag. Honderd jaar geleden was dat schering en inslag. Er heeft zich dan een geschreven en gesproken standaardtaal ontwikkeld en intussen kan het hele taalgebied elkaar mondeling begrijpen. Daardoor is de noodzaak van homogenisering verminderd en komt er ruimte vrij voor alternatieve meningen.»

dens mijn studie een half jaar lesgegeven op een middelbare school. Dat was een ramp! Ik was een volkomen mislukte leraar. Na mijn afstuderen heb ik een jaar gewerkt voor het ministerie van Onderwijs. Daar heb ik veel respect gekregen voor ambtenaren. Het zijn hardwerkende mensen, ofschoon de samenleving altijd grappen maakt dat ze niets doen. Het grappige is dat men op het ministerie juist dacht dat de universiteit een soort speeltuin is. Daarna solliciteerde ik voor een baan aan de universiteit van Amsterdam en dat was toevallig voor historische taalkunde.»

Veto: *U heeft de reputatie dicht bij uw studenten te staan. Hoe doet u dat?*

Van der Horst: «Oh, gewoon niets doen,

(foto Jeroen Op De Beeck)

“Als je je tijd beter kunt besteden, hoef je niet naar de les te gaan”

joh. De meeste mensen die onderwijs geven doen dat gewoon graag. Een van de aangename kanten ervan is dat je allemaal aardige mensen ontmoet en interessante

meningen tegenkomt. Dat contact met de mensen, daar doe je het voor. Tegen de tijd dat we alleen nog via een internetpagina college mogen geven, is de lol er af. Dan mogen ze mij pensioneren. Lesgeven is voor mij een hobby.»

Veto: *U geeft nu zes jaar les in Leuven. Daarvoor hebt u jaren in Nederland lesgegeven. Is er een verschil in mentaliteit tussen Belgische en Nederlandse studenten?*

Van der Horst: «Over het algemeen zijn er hier meer lessen en komt men daar ook naartoe. Ik vind dat je, als je je tijd beter kunt besteden, niet naar de lessen hoeft te gaan. Dat is zonde van je tijd. De lessen zijn een ondersteuning voor het studeren en niet de kern. Daarom zouden er wat minder lessen mogen zijn, zodat er meer ruimte

vrijkomt om zelf te lezen en schrijven. In Nederland is die gedachte algemener. Omdat hier aan de lessen meer waarde wordt toegekend, nemen studenten ook meer notities. Er is wel een verschil tussen de kandidaturen en de licenties: in de licenties heb je geleerd dat je niet alle onzin moet opschrijven. In Nederland stelt men ook meer vragen tijdens het college. Hier heeft men meer tijd nodig om aan elkaar te wennen en elkaar af te tasten, maar op een gegeven moment gaat men toch vragen stellen.»

Veto: *U bent een voorstander van semestereksamens?*

Van der Horst: «Omdat ik een fervent tegenstander ben van het systeem van eens per jaar alles in drie weken te doen. Ik zou het studeren graag meer over het jaar spreiden. Zo’n zittijd is een uitputtingslag. Eigenlijk toets je de verkeerde dingen, namelijk of iemand fysiek sterk genoeg is om vier weken na elkaar weinig te slapen. Aan de zittijden hangt ook een systeem van compensatie vast: je kan een forse onvoldoende halen en toch nog slagen als je maar genoeg veertien en vijftien hebt. Ik zou niet graag door een arts behandeld worden die voor de afdeling blindedarmen gebuisd is, maar wel goede punten had voor de andere onderdelen. Ik vind dat je op alle onderdelen voldoende moet halen. Daar ga je naartoe als je op termijn ook een creditsysteem invoert. Ik zie de semestereksamens als een stap in die richting. Wel moeten we oppassen dat we geen deeleksamens krijgen. Dat was niet de bedoeling van het plan, maar ter wille van de bureaucratie willen ze genoeg eksamens in januari.»

SPEECH

Veto: *Is er een verschil in het engagement dat Nederlandse en Belgische studenten opnemen naast hun studies?*

Van der Horst: «Wat ik erg leuk vind, zijn de presidia met alles wat er bijhoort. Veel studenten kennen elkaar dankzij de fakbar of de film. Dat heb ik in Amsterdam nooit meegemaakt. Iedereen zat wel in clubjes en kringetjes, maar niet de studenten van één studierichting. Dat we hier een vereniging hebben die gelijkloopt met de studierichting, zie ik als een groot voordeel. Het is ook leuk voor de professoren. Op activiteiten zie je de studenten ook eens buiten de studie.»

Veto: *Was u zelf een geëngageerde student?*

Van der Horst: «In Nederland had je destijds disputen: zelfstandige verenigingen met 20 à 30 leden. Ik was zelf redelijk intensief betrokken bij enkele disputen van mensen die Nederlands studeerden. Iedereen had daar een taak. Zo moest er één iemand altijd met de kateder sjouwen. Dat was een vervelende job, want die kon niet op je fiets. Je moest dus of fietsen met dat ding onder je arm of te voet gaan. Ik had gelukkig een andere job: gelegenheidstoespraken houden. Dat waren geen retorische hoogstandjes, ze moesten vooral lang zijn. Meestal waren het speeches waarnaar geen mens wou luisteren. Gelukkig was ik daar na een jaar vanaf.»

Veto: *Zijn er Vlaamse uitspraken of zinsneden waar u nog steeds kippenvel van krijgt?*

Van der Horst: «Kippenvel heb ik nooit gekregen. Er waren wel dingen die ik niet begreep. Ze hebben we thuis veel moeite gehad met de woorden *pillen* en *pillamp*. Sommige dingen neem je gemakkelijk over, hetzij als spelletje, hetzij onbewust. De eerste tien keren gebruik je ze bij wijze van grap, de elfde keer ben je vergeten dat het een grap is. Zo schreef ik voor mijn vrouw ooit een gedicht dat bol stond met Belgische uitdrukkingen. Soms neem ik dingen onbewust over en dan zeggen mijn kinderen: “Nou, nou, wat klink je weer Belgisch vandaag.”»